

Sociološka analiza fenomena dočeka hrvatske nogometne reprezentacije 2018.

Gotal, Mario

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:248741>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-01**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

Mario Gotal

SOCIOLOŠKA ANALIZA FENOMENA DOČEKA
HRVATSKE NOGOMETNE REPREZENTACIJE 2018.

ZAVRŠNI RAD

Čakovec, rujan 2022.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

Mario Gotal

SOCIOLOŠKA ANALIZA FENOMENA DOČEKA
HRVATSKE NOGOMETNE REPREZENTACIJE 2018.

SOCIOLOGICAL ANALYSIS OF THE PHENOMENON OF
THE WELCOME OF THE CROATIAN FOOTBALL
NATIONAL TEAM 2018.

ZAVRŠNI RAD

Mentorica:
Irena Popović, prof., pred.

Čakovec, rujan 2022.

ZAHVALA

Zahvaljujem ocu Božidaru i majci Anđelini, djedovima Stjepanu i Franji, bakama Mariji i Bari, bratu Emiliju i zaručnici Ivani na podršci i razumijevanju te pozitivnom utjecaju koji su imali na moj život.

Zahvaljujem svim predavačima na Međimurskom veleučilištu u Čakovcu na profesionalnom i predanom prenošenju znanja.

Posebno zahvaljujem svojoj poštovanoj i dragoj mentorici Ireni Popović, prof., pred., što me svojim znanjem i iskustvom te stručnošću i savjetima usmjeravala i vodila u izradi ovog rada.

Mario Gotal

SAŽETAK

Ovim radom istražuju se specifičnosti fenomena dočeka hrvatske nogometne reprezentacije nakon osvajanja srebrne medalje na Svjetskom nogometnom prvenstvu održanom 2018. godine u Rusiji. Teorijska osnova ovog rada proizlazi iz postojeće literature i medijskih arhiva. Temelji se na istraživanju sekundarnih podataka iz područja sociologije sporta, nogometa i događaja dočeka.

U poglavlju Sociologija prikazani su povijest i razvoj sociologije sporta te je istaknuta važnost simbola za svakodnevnu interakciju s ciljem boljeg shvaćanja istraživanog fenomena dočeka nogometaša. U poglavlju Nogomet istražuju se njegovi počeci i razvoj, ali i teme vezane uz krovnu nogometnu organizaciju FIFA-u. Prikazana je povijest nastanka FIFA-e, njezino članstvo i financiranje, problem s korupcijom, ali i činjenica da FIFA upravlja nogometom na svjetskoj razini te ima ekskluzivno pravo na organizaciju svjetskih nogometnih prvenstava. Istraživanjem je obuhvaćena i povijest Hrvatskog nogometnog saveza uz detaljniji pregled svjetskih nogometnih prvenstava na kojima je Hrvatska osvajala medalje. Na kraju teorijskog dijela rada posebno je obrađena tema dočeka nogometaša na temelju gledišta nezavisnog promatrača Pezelja, gledišta izbornika Dalića kao izravno uključenog aktera i na temelju osvrta medija na događaje koji su se zbili na dan dočeka.

Na teorijski okvir dočeka nogometaša nadovezuje se primarno sociološko istraživanje za koje su prikazani glavni i sporedni ciljevi istraživanja, hipoteze proizašle iz teorijskog okvira te metode i ograničenja istraživanja. Podaci dobiveni istraživačkim procesom interpretirani su i prikazani grafikonima.

Na kraju rada daju se zaključci sociološke analize fenomena dočeka hrvatske nogometne reprezentacije 2018. godine proizašli iz postavljenog teorijskog okvira i rezultata provedenog primarnog sociološkog istraživanja anketnim upitnikom.

Ključne riječi: Svjetsko nogometno prvenstvo u Rusiji, doček, nogomet, HNS, FIFA

SADRŽAJ

SADRŽAJ	5
1. UVOD	6
2. SOCIOLOGIJA	8
2.1. Sociologija sporta	9
2.2. Simboli.....	11
3. NOGOMET	14
3.1. Povijest nastanka nogometa.....	15
3.2. FIFA.....	16
3.3. FIFA – Članstvo i financiranje	17
3.4. Korupcija u FIFA-i	18
3.5. FIFA – Svjetska nogometna prvenstva.....	19
4. HRVATSKA NA SVJETSKIM NOGOMETNIM PRVENSTVIMA.....	21
4.1. Svjetsko nogometno prvenstvo održano 1998. godine u Francuskoj	21
4.2. Svjetsko nogometno prvenstvo održano 2018. godine u Rusiji	23
5. DOČEK REPREZENTACIJE 16. 7. 2018. NAKON OSVAJANJA SREBRNE MEDALJE U RUSIJI.....	25
5.1. Pezelj o dočeku	25
5.2. Izbornik Zlatko Dalić o dočeku	26
5.3. Usporedna analiza članaka nekih medija.....	29
6. SOCIOLOŠKO ISTRAŽIVANJE ANKETNIM UPITNIKOM.....	32
6.1. Predmet, cilj i metode istraživanja anketnim upitnikom	32
6.2. Pregled rezultata istraživanja.....	33
7. ZAKLJUČAK	48
8. LITERATURA	50
POPIS TABLICA.....	52
POPIS ILUSTRACIJA.....	53
POPIS GRAFIKONA	54

1. UVOD

Hrvatska nogometna reprezentacija ostvarila je osvajanjem drugog mjesta na Svjetskom nogometnom prvenstvu održanom u Rusiji 2018. godine najveći dosadašnji uspjeh. Radi se o iznimnom rezultatu koji ju smješta uz bok desetak najuspješnijih nogometnih reprezentacija svijeta. Za osvojeno drugo mjesto FIFA ju je nagradila srebrnim odličjem. Pobjednički put nogometne reprezentacije pratili su brojni Hrvati. Kako su ostvarivane pobjede u kasnijim fazama natjecanja, oduševljenje navijača prešlo je u opću euforiju. Prepoznata je važnost postignutog sportskog uspjeha za brojne Hrvate te je 16. 7. 2018. organiziran doček nogometaša. Samo dan ranije odigrana je posljednja utakmica na Svjetskom nogometnom prvenstvu.

Događaj dočeka planiran je na Trgu bana Josipa Jelačića, uz mogućnost održavanja još jednog dočeka taj isti dan i u Splitu. Planirano je i ceremonijalno odlikovanje nogometaša kod predsjednice. Ti planovi, kao i mnogi drugi, nisu se ostvarili zbog događaja koji su se odvijali na dan dočeka. Ljudi su pozdravljali nogometaše duž cijelog koridora kretanja autobusa, od zagrebačke zračne luke pa sve do glavnog zagrebačkog trga. Stoga je doček, koji je trebao biti održan samo na Trgu bana Josipa Jelačića, upriličen duž cijelog koridora kretanja autobusa. Dočeku su prisustvovali Hrvati koji su stigli iz svih krajeva Hrvatske, ali i iz inozemstva. Ljudi koji su se okupili na dočeku pripadali su različitim društvenim i interesnim skupinama, ali su svi osjetili sličnu potrebu za okupljanjem na zajedničkom događaju – dočeku nogometaša. Osim ljudi koji su osobno bili u Zagrebu i prisustvovali samom događaju, mnogo ljudi doček je pratilo i putem televizije, internetskih portala i društvenih mreža. Time se dodatno povećavao broj ljudi koji su dan dočeka proveli uz slavlje hrvatskog nogometnog uspjeha.

Budući da se radi o događaju dobrovoljnog okupljanja velikog broja ljudi, sasvim je jasno da je riječ o događaju koji je sociološki potrebno istražiti i protumačiti. Potrebno je, između ostalog, razjasniti motive sudjelovanja u događaju, utjecaj događaja na sudionike i utvrditi mogućnost ponavljanja sličnog događaja. Događaj dočeka vezan je uz sportski uspjeh ostvaren na Svjetskom nogometnom prvenstvu 2018. godine, stoga istraživanje fenomena dočeka hrvatske nogometne reprezentacije pripada području sociologije sporta.

Predmet ovog završnog rada jest sagledavanje uočenog fenomena dočeka hrvatske nogometne reprezentacije provedbom sociološke analize. U svrhu istraživanja upotrebljava se postojeća literatura kojom se daje teorijski okvir opće sociologije, ali i sociologije sporta. Teorijskom okvirom obuhvaća se i povijest nogometa i FIFA-e. FIFA se prikazuje kao organizacija koja početkom dvadesetog stoljeća preuzima brigu o nogometu, postaje glavni

promicatelj nogometa u svijetu, ali i vlasnik ekskluzivnog prava na organizaciju svjetskih nogometnih prvenstava. Teorijski dio rada također obuhvaća i povijest svjetskih nogometnih prvenstava, povijest Hrvatskog nogometnog saveza te sam događaj dočeka nogometaša prikazan iz više perspektiva. Na teorijski dio rada nadovezan je praktični dio kojim se dokazuju hipoteze proizašle iz teorijskog dijela rada.

Cilj je ovog rada uočiti, istražiti i objasniti bitne sociološke specifičnosti događaja dočeka hrvatske nogometne reprezentacije nakon osvajanja srebrne medalje 2018. godine u Rusiji. Pragmatični je cilj rada doprinijeti boljem shvaćanju razloga okupljanja ljudi na dan dočeka, ali i objasniti kakav je utjecaj tog događaja na hrvatsko društvo u cjelini. Ovim radom ostvarit će se i spoznajni ciljevi iz područja sociologije sporta, nogometa, FIFA-e, svjetskih nogometnih prvenstva te predstaviti spoznaje o stavovima ispitanika i ovisnost njihovih odgovora o nezavisnim varijablama istraživanja.

Metoda prikupljanja podataka za teorijski dio rada jest proučavanje sekundarnih podataka iz postojeće domaće i strane literature. Korištena literatura obuhvaća knjige i medijske arhive internetskih stranica, portala i novinskih članaka. Metoda prikupljanja podataka za praktični dio rada obuhvaća pripremu i provedbu sociološkog istraživanja putem anketnog upitnika koji je pripremljen u internetskoj aplikaciji Google obrasci. U svrhu prikupljanja primarnih podataka anketni upitnik ponuđen je svim korisnicima društvene mreže Facebook koji su uključeni u grupu „Studentska inicijativa 300=300”. Prikupljeni podatci obrađeni su alatima Google obrasci i Microsoft Excel. Obrađeni podatci prezentirani su u obliku grafikona. S obzirom na to da se sekundarni podatci sakupljaju istraživanjem postojeće literature za stolom, a primarni podaci anketnim upitnikom na internetu, u ovom istraživanju nije bilo terenskog rada.

2. SOCIOLOGIJA

U ovom se poglavlju postavlja teorijski okvir istraživanja i smještanje rada u područje sociologije sporta. Prikupljanje podataka provedeno je proučavanjem postojeće stručne literature iz područja sociologije. Različiti autori imaju različite ideje što je to sociologija.

Za Bjelajca sociologija je najopćenitija znanost o društvu koja istražuje društvo u totalitetu te definira njegove znanstvene zakone. (Bjelajac, 2006.)

Giddens za sociologiju kaže da obuhvaća razna teorijska stajališta koja su povremeno radikalno suprotna, ali ta suprotnost nije slabost, nego znak snage i vitalnosti predmeta istraživanja. (Giddens, 2007.)

Kad govori o počecima sociologije, Žugić navodi da njezin izniman razvoj počinje u 18. stoljeću zajedno s velikim društvenim promjenama poput građanskih revolucija u Francuskoj i Americi te državotvornih revolucija u zapadnoj Europi. Utemeljiteljem i osnivačem sociologije smatra se August Comte. (Žugić, 2000.)

Kregar o Comteu navodi da je tvorac riječi sociologija te da je prvi izložio potrebu za sociologijom kao posebnom znanosti. Comte smatra da sociologiju čini socijalna statika i socijalna dinamika. Socijalna statika istražuje što čini društvenu strukturu i zakone koji društvo čine stabilnim, dok se socijalna dinamika bavi otkrivanjem pravilnosti i zakonitosti u društvenim promjenama i razvoju društva. (Kregar i sur., 2010.)

Kao osnivače sociologije, uz već spomenutog Comtea, Žugić navodi i Herberta Spencera, Karla Marxa, Emilea Durkheima te Maxa Webera. (Žugić, 2000.)

Kad je riječ o sociološkoj teoriji i sistematizaciji, situacija je veoma slična samoj definiciji sociologije, i dosta ovisi o proučavanom autoru. Usprkos brojnim varijacijama Žugić navodi da postoji konsenzus te se najčešće govori o tri osnovne sociološke teorije. One su funkcionalizam, konfliktne teorije i simbolički interakcionizam. (Žugić, 2000.)

Za funkcionalističku teoriju Žugić navodi da polazi od stava da društvo ima strukturu koja se sastoji od međusobno povezanih dijelova, primjerice obitelji, religije i političkih institucija čija je funkcija pridonositi očuvanju i stabilnosti društva. O konfliktnim teorijama navodi da s funkcionalizmom dijele makrosociološki pristup, ali se razlikuju od funkcionalizma po fokusu na konflikt i sukob. Upravo konflikt i sukob smatraju pokretačkom snagom društva. Ove dvije teorije u početku su bile oprečne, ali su s razvojem konfliktnih teorija postale komplementarne. (Žugić, 2000.)

Za simboličke interakcionista Žugić, prenoseći Leonarda, navodi da su usmjereni na međuljudske odnose te im je predmet proučavanja isključivo ljudska akcija. (Žugić, 2000. prema Leonard, 1988.)

2.1. Sociologija sporta

Ovaj dio rada prikazuje sociologiju sporta kroz pregled njezine povijesti i tri vodeće sociološke perspektive. Za povijest sociologije sporta Bjelajac, prenoseći Marjanovića, navodi da je nastala relativno kasno. Sport, igra i slobodno vrijeme za mnoge su sociologe predstavljali tek marginalne društvene pojave. Ipak, promjene koje su nastale u društvu dovele su do toga da sport i slobodno vrijeme postanu važna pitanja za pojedince. Time su postali važni i za sociologe jer je napredak društvenih znanosti vezan uz rješavanje praktičnih problema. Prvi sociolozi koji su se počeli baviti problemom sporta i slobodnog vremena bili su Steinzzer i Rise. Prema tvrdnjama Bjelajca, njima je sport predstavljao reakciju čovjeka na industrijsko društvo i školu koja se razlikuje kod masa i elita. (Bjelajac, 2006. prema Marjanović, 1987.)

Za početak sociologije sporta Bjelajac, ponovno se pozivajući na Marjanovića, navodi da je započela s knjigom iz 1938. godine „Homo ludens”, u kojoj Johan Huizinga sport definira kao „zabavu koja napušta igru”. Nakon te prve knjige nije bilo brzog razvoja sociologije sporta. Bjelajac navodi da su se novi radovi pojavili tek kroz dvadesetak godina, a da je najveći broj radova nastao tek osamdesetih godina 20. stoljeća. O problemima koji su obrađivani u tim radovima Bjelajac navodi da su se najčešće istraživale sportske grupe, otvorenost sporta, ponašanje gledatelja, veza sporta i politike te utjecaj društvenih faktora na bavljenje sportom kod različitih društvenih skupina. Važan razvoj sociologije sporta pronalazi se u Ujedinjenom Kraljevstvu, Francuskoj, Poljskoj, SSSR-u, Njemačkoj i SAD-u, a tek u posljednje vrijeme i u Hrvatskoj. (Bjelajac, 2006. prema Marjanović, 1987.)

Za prve radove iz područja sociologije sporta, a koji su objavljeni u Hrvatskoj, Bjelajac navodi da nisu temeljiti i obuhvatni kao radovi u nekim drugim državama. Smatra da u Hrvatskoj nije bilo sustavne razrade sociologije sporta sve do knjiga „Uvod u sociologiju sporta” iz 1996. godine i „Sociologija sporta” iz 2000. godine, obje autora Zorana Žugića. Hrvatski sociolozi u početku se bave položajem tjelesne kulture u društveno-političkom sustavu, položajem tjelesne kulture u nastavi, odnosom tjelesne kulture i žena te problemom profesionalizacije sporta i slično. (Bjelajac, 2006.)

Kao prvog autora koji se bavi sociologijom sporta u Hrvatskoj, Bjelajac navodi Miru Mihovilovića i njegov rad „Povlačenje od aktivnosti: Socijalno-psihološko-ekonomski status bivših sportaša 'zvijezda'” iz 1966. godine. U tom radu Mihovilović predlaže podjelu sporta na

individualne sportove, igre, borilačke sportove te individualne sportove s efektom i estetskim izražajem. (Bjelajac, 2006. prema Mihovilović, 1966.)

Kao drugog bitnog autora Bjelajac navodi Srđana Vrcana i njegov rad „Sociolog pred fenomenom nogometa”. Vrcan u tom radu poziva sociologe na bavljenje običnim i trivijalnim stvarima poput nogometa. Smatra da su promjene u nogometu izazvane promjenama u društvu. Za njega je nogomet fenomen masovne kulture koji obiluje društveno uvjetovanim agresijama. Na nogomet više ne gleda kao na igru i zabavu nego kao na zamršen, kompliciran i naporan rad po planu trenera. Zapaža da se nogomet komercijalizira te da dolazi do diferenciranja onih koji žive za nogomet od onih koji žive od nogometa. Birokratske strukture smatra glavnim nosiocem i organizatorom nogometa. Također, navodi da se u nogometu, kao i u društvu, stvara elita, što vodi produbljenju jaza između igrača profesionalaca koji igraju u vrhunskim momčadima i većine igrača amatera. (Bjelajac, 2006. prema Vrcan, 1971.)

Prema Žugićeveu mišljenju funkcionalistička perspektiva prepoznaje pozitivne funkcije sporta koje doprinose prilagodbi i adaptaciji pojedinaca, a vidljive su kroz individualne funkcije izgradnje karaktera, u razvoju samodiscipline te pripremi pojedinca za natjecanje u životu. Funkcionalizam smatra da je pojedincima iz nižih klasa i slojeva društva, a koji imaju natprosječne motoričke sposobnosti, olakšan put prema visokom društvu. Navodi da su funkcionalisti uvjereni da sport stabilizira osnovne institucije društva i ima pozitivan utjecaj na ranu socijalizaciju djece i to na način da im jača duh zajedništva te ih odvlači od delinkvencije i ovisnosti. Nadalje, ističe da funkcionalisti vide podršku sporta gospodarskim djelatnostima koje su povezane sa samim sportom. Navodi i da nacionalne oznake na zastavama i sportskoj odjeći te izvođenje nacionalne himne prije početka sportskog događaja pridonose jačanju patriotizma. Osim pozitivnih funkcija Žugić navodi da su funkcionalisti svjesni i negativnih disfunkcija sporta koje narušavaju postojeći društveni poredak, ali su u svojim analizama usmjereni samo na pozitivne funkcije. Kao negativne funkcije koje su funkcionalisti prepoznali navodi nasilje i nasilničko ponašanje u sportu, ali i u aktivnostima povezanim sa sportom. Negativne su funkcije, primjerice, različite prijevare, zloupotrebe, komercijalizacija i bezočna konkurencija, a najočitiji primjer disfunkcije sporta sukobi su i fizički obračuni između suprotstavljenih navijačkih skupina. (Žugić, 2000.)

Za konfliktne teoretičare Žugić, prenoseći Leonarda, navodi da njima sport predstavlja samo još jedno sredstvo represije i izrabljivanja te da pomaže u održavanju postojećeg poretka. Nadalje, smatraju da je sport povezan s društvenom klasom koja se temelji na ugledu, moći i bogatstvu. Što se tiče pozitivnih strana sporta, Žugić navodi da konfliktni teoretičari ne osporavaju apsolutno sve pozitivne učinke, ali profesionalni sport gledaju prvenstveno kao

utjelovljuje otuđenja jer stvara „lažnu svijest” kojom koči mogućnost socijalne revolucije. (Žugić, 2000. prema Leonard, 1988.)

Što se tiče simboličkih interakcionista, Žugić navodi da sport tumače kao simbol, ali i objekt čije značenje određuju ljudi koji su akteri dnevne simboličke komunikacije. Smatraju da se sociolozi u svojoj znanstvenoj djelatnosti moraju baviti značenjem koje postoji u sportu te pronaći i ukazati na pravu prirodu sporta. (Žugić, 2000.)

Pregled sve tri sociološke perspektive Žugić daje kroz Leonardov primjer fenomena američkog nogometa, a koji se lako može preslikati i na nogomet koji je u fokusu ovog rada. Funkcionalisti na nogomet gledaju kao na društveno poželjnu aktivnost koja blagotvorno utječe na aktere događaja koje čine igrači, publika i globalna zajednica. Njima je nogomet igra kojom se razvija protestantska etika napornog rada koji smatraju zalogom za ulazak u više društvene slojeve. Konfliktni teoretičari osporavaju pozitivne osobine nogometa prepoznate od strane funkcionalista jer obrazovanje ljudi vide kao jedini način vertikalne socijalne mobilnosti. Nogomet je za njih manipulativna igra koja se nameće djeci i mladima slabijeg socioekonomskog statusa zbog odvratanja pozornosti od obrazovanja. Nogomet smatraju kreatorom „lažne svijesti” i „opijumom masa” jer umrtvljuje revolucionarni naboj obespravljenih. Za interakcionističke teoretičare Žugić navodi da u prvi plan stavljaju značenje koje svojim akcijama pridaju sudionici nogometa. Primjer pitanja na koje interakcionista traže odgovor u svojoj analizi nogometa jest sljedeći: „Doživljavaju li igrači nogomet kao način stjecanja imena, kao vid financiranja studija, ili kao pripremu za profesionalnu karijeru?” (Žugić, 2000. prema Leonard, 1988.)

2.2. Simboli

Za shvaćanje smisla ljudskih akcija i ljudskog djelovanja potrebno je tumačiti simbole, a za razumijevanje simbola potrebno je razmotriti znakove te napraviti njihovu međusobnu usporedbu. Trako Poljak navodi, prenoseći Burkea i Stetsa, da se znakovima samo jednom određuje značenje koje zadržavaju zauvijek. Znakovi su komunikacijska sredstva koja su prikazana modelom ideje i oznake kao dva istovjetna elementa. Simboli s druge strane uvijek moraju biti predstavljeni modelom od tri elementa. Radi se o predmetu, ideji i značenju. Ideja i značenje mogu se međusobno razlikovati i biti različiti za svakog pojedinca. (Trako Poljak, 2016. prema Burke i Stets, 2009.)

Trako Poljak, prenoseći Kertzera, Morrisa i Turnera, kao tri temeljna obilježja simbola navodi kondenzaciju značenja, višeznačnost i neodređenost značenja. Kondenzacija značenja odnosi se na interakciju različitih značenja i njihovu sintezu u neko novo značenje koje im daje

pojedinaac. Višeznačnost pretpostavlja činjenicu da različiti ljudi mogu shvatiti isti simbol na različite načine, a neodređenost značenja simbola proizlazi iz prva dva obilježja. Snaga simbola leži upravo u spomenutim obilježjima koja ih čine nezamjenjivim komunikacijskim sredstvom u društvenoj interakciji. (Trako Poljak, 2016. prema Kertzer, 1988., Morris, 2005. i Turner, 1967.)

Za nacionalne simbole Trako Poljak, prenoseći Morrisa, Kertzera i Smitha, navodi da su sredstva komunikacije koja ispunjavaju višestruku ulogu za nacionalne sustave. Oni omogućavaju predodređenje složenih i apstraktnih ideja poput nacija i država dopuštanjem višeznačnosti i nepreciznosti značenja. Ljude povezuju u nacije stvarajući osjećaj solidarnosti i zajedništva oko temeljnih nacionalnih vrijednosti bez potrebe postizanja potpunog konsenzusa. (Trako Poljak, 2016. prema Morris, 2005., Kertzer, 1988. i Smith, 2001.)

O hrvatskim nacionalnim simbolima Trako Poljak govori da se radi o službenim i standardiziranim simbolima kojima je svrha predstavljanje Republike Hrvatske prema njezinim građanima, ali i prema drugim zemljama i narodima. Trako Poljak, kao sedam najvažnijih nacionalnih simbola za građane Republike Hrvatske, navodi sljedeće:

1. hrvatska državna zastava
2. hrvatska državna himna
3. državne granice i teritorij
4. glavni grad Zagreb
5. hrvatsko državljanstvo
6. hrvatska državna valuta
7. hrvatski jezik. (Trako Poljak, 2016.)

Važnost spomenutih nacionalnih simbola za Hrvate nalazimo i na događajima neposredno nakon odigranih utakmica na Svjetskom nogometnom prvenstvu održanom 2018. godine u Rusiji i na dočeku reprezentativaca. Portal 24 sata vraća se četiri godine nakon odigrane utakmice i ostvarene pobjede protiv reprezentacije Engleske na detalj koji se zbio nakon utakmice. Naime, hrvatski reprezentativac Šime Vrsaljko na travnjak je postavio zastavu i legao tako da mu glava bude na zastavi. Na licu je imao veliki osmijeh. Taj detalj vidljiv je na slici 1., koju je ovjekovječio službeni fotograf Hrvatskog nogometnog saveza Drago Sopta. Predsjednik Hrvatskog nogometnog saveza g. Kustić tu je fotografiju prokomentirao kao trajni simbol Vrsaljкова patriotizma, ponosa i radosti s kojom je nastupao za Hrvatsku. 24 sata, <https://www.24sata.hr/sport/fotografija-koja-je-obisla-svijet-doslo-mi-je-da-se-malo-odmorim-856506> (29. 8. 2022.)

Slika 1. Šime Vrsaljko i hrvatska zastava autora Drage Sopte

Izvor: HNS, <https://hns-cff.hr/news/24440/sime-vrsaljko-zavrsio-reprezentativnu-karjeru/> (29. 8. 2022.)

Isto tako, prilikom pregledavanja fotografija s dočeka nogometaša nakon osvojene srebrne medalje u Rusiji, gotovo je nemoguće pronaći fotografiju na kojoj se ne vidi uzorak crveno-bijele hrvatske šahovnice i vijorenje hrvatskih zastava. Slika 2. samo je jedna od nebrojenih fotografija nastalih na dan dočeka, a koje prikazuju spomenute simbole.

Slika 2. Autobus s nogometašima okružen navijačima 16. 7. 2018.

Izvor: T-portal, <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/prvi-redovi-za-docek-vatrenih-vec-zauzeti-foto-20180716/slika-3c656e0fff84ac7719a4e4433df28930> (4. 6. 2022.)

3. NOGOMET

Vurušić i Buljan smatraju da nogomet nije samo sporedna stvar i to potkrepljuju činjenicom da najviši državni dužnosnici redovito sjede u VIP ložama na važnim utakmicama, a pobjede nogometaša koriste za rast vlastite popularnosti. Nadalje navode da je nogomet postao pitanje identifikacije nacije na svjetskoj društvenoj i političkoj sceni. Nogomet pomaže malim državama u postizanju određenog statusa i mjesto je dokazivanja velikih država. Smatraju da je osvojena brončana medalja na Svjetskom nogometnom prvenstvu održanom 1998. godine u Francuskoj imala veći učinak na prepoznatljivost Hrvatske u svijetu nego bilo što drugo. Smatraju da su mnoge manje države postale prepoznatljive tek nakon što su zaigrale nogomet na svjetskom nogometnom prvenstvu. (Vurušić, i Buljan, 2010.)

Općenitu važnost sporta, a time i nogometa, Bartolucci prepoznaje kroz četiri bitne funkcije. Radi se o zdravstvenoj, odgojno-obrazovnoj, socijalno-političkoj i ekonomskoj funkciji, a njihov prikaz daje se u tablici 1.

Tablica 1. Funkcije nogometa prema Bartolucciju

Funkcija	Opis funkcije
Zdravstvena funkcija	Važna je za turizam i sport jer različiti sportski i rekreacijski programi pozitivno utječu na zdravlje ljudi.
Odgojno-obrazovna funkcija	Omogućuje učenje i svladavanje novih vještina. Stvara naviku bavljenja sportskim aktivnostima.
Socijalno-politička funkcija	Omogućuje upoznavanje i zbližavanje ljudi te zanemarivanje razlika putem sportskih i rekreacijskih aktivnosti na putovanju. Sport je gotovo uvijek povezan s putovanjem na različita mjesta. Sport s turizmom postaje „ambasador mira među državama”. Vrhunski sportski uspjesi najbolje su sredstvo promocije neke zemlje u svjetskim razmjerima.
Ekonomska funkcija	Sport i sportska rekreacija postaju sve značajniji faktor odlaska na određenu destinaciju. Sport ima važnost za države receptivnog turizma. Bartolucci M. i Čavlek, N. (1998.)

Izvor: Izrada autora prema Bartolucciju i Čavlek, 1998.

3.1. Povijest nastanka nogometa

Nogomet je sport čiji početci datiraju daleko u prošlost. Prema Vrcanovu mišljenju postoje određena istraživanja koja pokazuju da gotovo ne postoji prostor koji je u prošlosti bio naseljen, a da na njemu nije postojao neki oblik igre udaranja lopte nogom. Ipak, upozorava da takva istraživanja treba uzimati s oprezom jer je moguće da se želi naći tradicija tamo gdje je zapravo nema. Neporecivi dokazi o igranju igre slične nogometu pronađeni su na područja antičke Grčke i Rimskog Carstva. Iako su te igre neusporedive s današnjim nogometom, Vrcan smatra da su predstavljale osnovu za razvoj današnjeg nogometa. (Vrcan, 2003.)

Vrcan dalje navodi da je početke modernog nogometa moguće pronaći u Italiji potkraj 15. i na početku 16. stoljeća. Kao godinu i mjesto rođenja nogometa Vrcan navodi 1565. godinu i lokaciju Piazza di Santa Croce u Firenci. Ondje pronalazi određene sličnosti s današnjim nogometom i nogometnim navijanjem. Ondje su se u nogometu nadmetali gradski kvartovi. Nadmetanje je preraslo u predstavu za publiku. Aktivnosti gledatelja iz tog vremena imaju brojne sličnosti s modernim nogometnim navijanjem. Mahali su navijačkim zastavama, pjevali himne te se oblačili u odjeću s bojama ekipe za koju su navijali. (Vrcan, 2003.)

Kao pradomovinu modernog nogometa Vrcan navodi Englesku. U počecima u Engleskoj nogomet se igrao samo između lokalnih ekipa. Razlog tomu bila su različita pravila koja su različito određivala broj igrača na terenu, veličinu igrališta, vrijeme trajanja utakmice i slično. Godine 1864. dogodio se prvi pokušaj uvođenja jedinstvenih pravila odigravanja nogometnih susreta, ali je bio neuspješan. Dogovor da svaka ekipa igra s po 11 igrača postignut je 1970. godine. To pravilo zadržalo se do danas. Tek su s jedinstvenim i općeprihvaćenim pravilima stvoreni uvjeti za odigravanje utakmica između momčadi koje dolaze iz različitih udaljenih lokacija. (Vrcan, 2003.)

Što se tiče prvog nogometnog kluba, Vrcan navodi da je osnovan u Engleskoj. Radi se o Sheffieldu, koji je osnovan 1857. godine. Engleski nogometni savez naziva FA¹ prva je specijalizirana nogometna organizacija u svijetu. Osnovan je 26. listopada 1863. godine, a postoji i danas. Datum njezina osnutka Vrcan smatra rođendanom modernog nogometa. Ubrzo nakon osnivanja nogometnog saveza u Engleskoj pokrenuta su i prva nogometna natjecanja. Godine 1884. pokrenuta je prva nogometna liga s 12 klubova, a 1888. godine prvo kup natjecanje naziva FA kup. Oba natjecanja postoje i danas. Ostatak Europe pratio je trend osnivanja nogometnih klubova. Prvi europski nogometni klubovi najčešće su imali engleska obilježja i nazive. (Vrcan, 2003.)

¹ Skraćenica naziva engleskog nogometnog saveza jest FA, a puni naziv glasi *Football Association*.

3.2. FIFA

Prema podacima dostupnim na službenim internetskim stranicama FIFA² je osnovana 21. svibnja 1904. u Parizu, a osnovali su je delegati iz nogometnih saveza Belgije, Danske, Francuske, Nizozemske, Španjolske, Švedske i Švicarske. Na osnivačkoj skupštini određeni su prvi statuti i nogometna pravila. Kod donošenja pravila osnivači su se vodili idejom da pravila budu poštena i jasna svim igračima te da budu temelj daljnjeg razvoja nogometa. Osim prisutnih osnivača, od prvog dana postojanja, članica je FIFA-e i Njemačka. Njemački nogometni savez brzojavom je potvrdio suglasnost s temeljnim statutima FIFA-e i na taj način postao članom. FIFA, <https://www.fifa.com/who-we-are/videos/the-story-of-fifa-2477121> (20. 12. 2020.)

Službene *web*-stranice navode da su idejni začetnici i osnivači FIFA-e bili svjesni vlažnosti Engleske za razvoj nogometa i htjeli su ju u krugu osnivača, ali ta želja na kraju nije realizirana. Razlog takvom raspletu događaja leži u činjenici da je Engleski savez predugo donosio odluku o priključivanju FIFA-i. Tajnik Engleskog nogometnog saveza bio je zainteresiran za sudjelovanje u osnivanju FIFA-e, ali je za sudjelovanje na osnivačkoj skupštini FIFA-e trebao suglasnost izvršnog odbora Engleskog nogometnog saveza. Izvršni odbor čekao je prije izjašnjavanja mišljenje Međunarodnog odbora FA-a, koji su uz Englesku činile Škotska, Wales i Irska. Dana 1. svibnja 1904. godine odigrana je prva međunarodna utakmica između reprezentacija Francuske i Belgije. Upravo tijekom te utakmice donesena je odluka o osnivanju FIFA-e bez daljnjeg čekanja odluke Engleskog saveza. FIFA, <https://www.fifa.com/news/history-fifa-foundation-447> (22. 12. 2020.)

Na stranicama FIFA-e dostupni su i podatci o prvim statutima koji su bili osnovnog oblika i privremene prirode kako bi se pojednostavilo primanje dodatnih članova. Njihov sadržaj bio je sljedeći:

1. Uvjetuje se uzajamno i ekskluzivno međusobno priznavanje svih nacionalnih udruga koje su članice FIFA-e.
2. Klubovima i igračima zabranjeno je igranje za nacionalne udruge koje nisu povezane s FIFA-om.
3. U slučaju da neki savez utvrdi igranje igrača za dva različita saveza, taj igrač dobiva zabranu nastupa na natjecanjima pod upravom FIFA-e.
4. Utakmice se održavaju po pravilima nogometne igre, koja je definirala FIFA-a kao krovna nogometna organizacija.

² Puni je naziv organizacije FIFA *Federation Internationale de Football Association*.

Na osnivačkoj skupštini donesene su i odluke o financiranju. Odlučeno je da svaki nogometni savez mora plaćati godišnju članarinu u iznosu od 50 francuskih franaka. Tijekom osnivanja predviđena je i organizacija međunarodnog natjecanja, a člankom 9. određeno je da samo FIFA ima pravo organiziranja takva događaja. Statut i propisi doneseni na dan osnutka stupili su na snagu 1. rujna 1904. godine. FIFA, <https://www.fifa.com/news/history-fifa-foundation-447> (22. 12. 2020.)

Na slici 3. vidi se službeni logo FIFA-e. Na službenoj FIFA-inoj stranici nalazi se i podatak kojim se ističe da je zadaća FIFA-e upravljanje nogometom i razvojem nogometne igre diljem svijeta. FIFA, <https://www.fifa.com/about-fifa> (31. 8. 2021.)

Slika 3. FIFA-in logo

Izvor: FIFA, <https://fifa.com> (16. 3. 2022.)

3.3. FIFA – Članstvo i financiranje

O članstvu se na službenim FIFA-inim stranicama može pronaći, kao što je već spomenuto, da ju je osnovalo sedam nacionalnih saveza. Također se navodi da je do danas postala organizacija koja okuplja 211 nacionalnih nogometnih saveza. Savezi su raspoređeni u šest kontinentalnih ogranaka FIFA-e, a oni su sljedeći:

1. UEFA – The Union of European Football Associations
2. CONMEBOL – La Confederacion Sudamericana de Futbol
3. CONCACAF – Confederation of North, Central American and Caribbean Association Football
4. CAF – Confederation of African Football
5. AFC – Asian Football Confederation i
6. OFC – Oceania Football Confederation.

FIFA, <https://www.fifa.com/fifa-world-ranking/ranking-table/men/#all> (22. 12. 2020.)

Službena FIFA-ina stranica navodi da se financiranje organizacije, od jednostavnog prikupljanja godišnje članarine, razvilo u veoma kompliciranu strukturu. FIFA o svojim financijama podnosi godišnja financijska izvješća u skladu s međunarodnim standardima. Financijski izvještaji prije objave moraju biti pregledani i mora ih odobriti nezavisna revizorska kuća, a potom odobrenje za objavu daje FIFA-in financijski odbor, vijeće i kongres. FIFA, <https://www.fifa.com/what-we-do/governance/finances/> (22. 12. 2020.)

Prema službenoj FIFA-inoj stranici 95 % njezinih prihoda dolazi od organizacije svjetskih nogometnih prvenstava koja se održavaju svake četiri godine. Iz tog razloga period od četiri godine predstavlja jedno financijsko razbolje FIFA-e. U prihode FIFA-e ulaze:

1. prodaja televizijskih prava
2. marketinške aktivnosti
3. ustupanje domaćinstva i
4. licenciranje prava vezanih za svjetsko nogometno prvenstvo.

Ukupni planirani prihod FIFA-e za četverogodišnji ciklus od 2015. do 2018. godine iznosio je 5,656 milijardi američkih dolara. FIFA, <https://www.fifa.com/what-we-do/governance/finances/> (22. 12. 2020.)

Što se tiče financijskih izdataka, na službenim stranicama može se pronaći podatak da većinu FIFA-inih izdataka čine investicije za razvoj nogometa diljem svijeta. Za novi program razvoja nogometa, koji je uveden sredinom 2016. godine, kroz ciklus od 2015. do 2018. godine, planirana je dodatna investicija u iznosu od 1,079 milijardi američkih dolara. Zbog dodatnog povećanja iznosa koji FIFA daje svojim članicama u svrhu razvoja nogometa, a s ciljem osiguranja namjenskog trošenja sredstava, uspostavljene su stroge financijske kontrole nad svih 211 nacionalnih saveza i 6 kontinentalnih konfederacija. Sve članice moraju proći godišnju reviziju koju provodi FIFA-ina središnja revizija. FIFA, <https://www.fifa.com/what-we-do/governance/finances/> (22. 12. 2020.)

3.4. Korupcija u FIFA-i

Prema podacima portala Investopedia 2015. godine nad FIFA-om je provedena istraga zbog sumnje u koruptivne radnje tijekom određivanja domaćinstva Svjetskog nogometnog prvenstva 2022. godine. Po završetku istrage podignuta je optužnica protiv predsjednika FIFA-e Josepha S. Blattera i drugih visokopozicioniranih čelnika. Afera oko namještanja domaćinstva nanijela je veliku štetu ugledu FIFA-e, koja je usprkos tomu uspješno provela organizaciju Svjetskog nogometnog prvenstva 2018. godine u Rusiji. Razlog tomu njezin je odličan položaj koji joj daje upravljanje nogometom. Najveća prednost FIFA-e je to što ne mora ulagati u izgradnju infrastrukture, a dobiva velike prihode od svjetskih nogometnih prvenstava po osnovi TV i marketinških prava.

Investopedia, <https://www.investopedia.com/articles/investing/070915/how-does-fifa-make-money.asp> (31. 8. 2021.)

Službena FIFA-ina stranica o korupciji tijekom predsjedanja Josepha S. Blattera iznosi još neke dodatne detalje. Navodi da je nova uprava odmah po stupanju na dužnost provela reviziju

poslovanja prethodne uprave i utvrdila dodatne nepravilnosti. Nepravilnosti su povezane s dvama građevinskim projektima. Prvi je gradnja muzeja „Haus zur Enge”, a drugi obnova, preuređenje i zakup zgrade sjedišta FIFA-e. Za te projekte procijenjena je počinjena šteta u iznosu od jedne milijarde švicarskih franaka. Nakon utvrđenih nepravilnosti podnesene su prijave protiv uprave kojom je predsjedao Joseph S. Blatter. FIFA, <https://www.fifa.com/who-we-are/news/fifa-files-criminal-complaint-in-connection-with-museum-project-that-landed-foot> (22. 12. 2020.)

3.5. FIFA – Svjetska nogometna prvenstva

Nogometno natjecanje iz kojeg su se razvila Svjetska nogometna prvenstva Vurušić i Buljan vide u Olimpijskom nogometnom turniru. Prvi Olimpijski nogometni turnir održao se već na drugim Olimpijskim igrama 1900. godine. Tom turniru s vremenom je rasla popularnost i po broju prijavljenih nogometnih ekipa, ali i po broju posjetitelja. S rastom popularnosti i važnosti turnira rastle su i nesuglasice između Međunarodnog olimpijskog odbora i vodstva FIFA-e. Glavna neslaganja bila su oko nadležnosti nad organizacijom turnira i prava nastupa profesionalnih igrača na turniru. Organizaciju je s vremenom preuzela FIFA. (Vurušić, i Buljan, 2010.)

Isti autori dalje navode da je krajem 20-ih godina 20. stoljeća na čelo FIFA-e došao Jules Rimet. On je rješenje nesuglasica s Međunarodnim olimpijskim odborom vidio u nogometnom turniru koji bi FIFA organizirala samostalno. Svoju ideju ostvario je 1930. godine organiziranjem prvog Svjetskog nogometnog prvenstva koje se održalo u Urugvaju. Urugvaj je dobio prvo domaćinstvo zato što je pobijedio na Olimpijskom nogometnom turniru održanom 1928. godine. Moderni nogomet potekao je iz Engleske i Europe pa je u Europi bilo negodovanja oko odabira prvog domaćina. Sve je kulminiralo time da je Engleska bojkotirala prvo Svjetsko nogometno prvenstvo. Za prvo Svjetsko nogometno prvenstvo sudionicima su se slale pozivnice, dok se u današnje vrijeme igraju kvalifikacijski turniri na temelju kojih se ostvaruje pravo nastupa. FIFA je četverogodišnji ciklus održavanja olimpijskih igara, a time i olimpijskog nogometnog turnira, zadržala kao vremenski okvir za održavanje svjetskih nogometnih prvenstava. Kao godine održavanja odabrala je one koje su na sredini olimpijskog ciklusa. (Vurušić, i Buljan, 2010.)

O domaćinstvima svjetskih nogometnih prvenstava Vurušić i Buljan daju podatke da je prvo, kako je već spomenuto, održano 1930. u Urugvaju, a ostala svjetska nogometna prvenstva održavana su redom 1934. u Italiji, 1938. u Francuskoj, 1950. u Brazilu, 1954. u Švicarskoj, 1958. u Švedskoj, 1962. u Čileu, 1966. u Engleskoj, 1970. u Meksiku, 1974. u SR Njemačkoj,

1978. u Argentini, 1982. u Španjolskoj, 1986. u Meksiku, 1990. u Italiji, 1994. u SAD-u, 1998. u Francuskoj, 2002. u Japanu i Južnoj Koreji, 2006. u Njemačkoj, 2010. u JAR-u, 2014. u Brazilu i 2018. u Rusiji. Svjetska prvenstva koja su se trebala igrati 1942. i 1946. godine nisu organizirana zbog Drugog svjetskog rata. (Vurušić, i Buljan, 2010.)

Službena FIFA-ina stranica navodi da organizacija svjetskog nogometnog prvenstva pred domaćina postavlja visoke organizacijske zahtjeve, a vrlo često i provedbu određenih infrastrukturnih projekata koji mogu trajati godinama. Da bi osigurala da je sve na vrijeme spremno za održavanje svjetskog nogometnog prvenstva, FIFA domaćina odabire osam godina unaprijed. Trenutno su poznati domaćini za održavanje sljedeća dva svjetska nogometna prvenstva: 2022. godine domaćin će biti Katar, a 2026. godine domaćinstvo će dijeliti SAD, Kanada i Meksiko. FIFA, <https://www.fifa.com/tournaments/mens/worldcup> (6. 9. 2021.)

4. HRVATSKA NA SVJETSKIM NOGOMETNIM PRVENSTVIMA

Uspješna priča hrvatskog nogometa započela je osnivanjem nogometnog saveza. Prema službenoj stranici Hrvatski nogometni savez osnovan je 13. lipnja 1912. godine. Član je FIFA-e od 1941. godine, a punopravno članstvo u FIFA-i potvrđeno mu je 3. srpnja 1992. godine. Hrvatski nogometni savez punopravnim je članom UEFA-e postao 17. lipnja 1993. godine. Od primanja u punopravno članstvo i stjecanja prava na sudjelovanje u FIFA-inim i UEFA-inim natjecanjima hrvatska nogometna reprezentacija sudjelovala je na pet od šest FIFA-inih svjetskih nogometnih prvenstava i šest od sedam UEFA-inih europskih nogometnih prvenstava. Dosad je propustila samo završni turnir Svjetskog nogometnog prvenstva održanog 2010. godine u Južnoafričkoj Republici i završni turnir Europskog nogometnog prvenstva održanog 2000. godine u Belgiji i Nizozemskoj. HNS, <https://hns-cff.hr/hns/o-nama/povijest/> (2. 9. 2021.)

O svojim dosadašnjim uspjesima Hrvatski nogometni savez navodi da je hrvatska nogometna reprezentacija na svjetskim nogometnim prvenstvima tri puta natjecanje završila već u grupnoj fazi, a na preostala dva prvenstva uspjela je osvojiti medalju. Brončanom medaljom nagrađena je za osvojeno treće mjesto 1998. godine u Francuskoj. Radi se o prvom prvenstvu za koje je hrvatska nogometna reprezentacija izborila pravo sudjelovanja. Srebrnom medaljom nagrađena je za osvojeno drugo mjesto na Svjetskom nogometnom prvenstvu održanom 2018. godine u Rusiji. Radi se o zadnjem održanom svjetskom nogometnom prvenstvu do trenutka pisanja ovog rada. Što se tiče nastupa na europskim nogometnim prvenstvima, hrvatska nogometna reprezentacija ostvarila je nešto slabije rezultate. Dva puta natjecanje je završila već u grupnoj fazi, dva puta u osmini finala i dva puta u četvrtini finala. HNS, <https://hns-cff.hr/hns/o-nama/povijest/> (2. 9. 2021.)

4.1. Svjetsko nogometno prvenstvo održano 1998. godine u Francuskoj

Hrvatska je na svojem prvom Svjetskom nogometnom prvenstvu 1998. osvojila brončanu medalju. Prema Pezeljevu osvrtu Hrvatska je igrala redom protiv reprezentacija Jamajke, Japana, Argentine, Rumunjske, Njemačke, Francuske i Nizozemske. Ostvarila je pet pobjeda i dva poraza. Rezultati ostvareni na svakoj pojedinoj utakmici prikazani su u tablici 2. Na slici 4. vide se osvajači brončane medalje u Francuskoj.

Tablica 2. Rezultati Hrvatske na Svjetskom prvenstvu igranom 1998. u Francuskoj

Faza natjecanja	Utakmica	Rezultat
Skupina H	Hrvatska – Jamajka	3:1
Skupina H	Hrvatska – Japan	1:0
Skupina H	Hrvatska – Argentina	0:1
Osmina finala	Hrvatska – Rumunjska	1:0
Četvrtina finala	Hrvatska – Njemačka	3:0
Polufinale	Hrvatska – Francuska	1:2
Utakmica za 3. mjesto	Hrvatska – Nizozemska	2:1

Izvor: Izrada autora prema Pezelju, 2018.

Slika 4. Osvajači brončane medalje

Izvor: HNS, <https://hns-cff.hr/hns/o-nama/> (22. 5. 2022.)

Strijelac prvog povijesnog pogotka za Hrvatsku na svjetskim nogometnim prvenstvima bio je Mario Stanić. Iz utakmice protiv reprezentacije Rumunjske pamti se Šukerovo mjerenje pulsa prije ponavljanja kaznenog udarca. Utakmicu polufinala koja se igrala protiv reprezentacije Francuske obilježila je kobna pogreška kapetana Bobana. Svojim pogrešnim dodavanjem Francuzima je otvorio put prema izjednačavanju rezultata i pobjedi. Pobjeda protiv reprezentacije Nizozemske donijela je Hrvatskoj nogometnoj reprezentaciji treće mjesto turnira i prvo odličje sa svjetskih nogometnih prvenstava. (Pezelj, 2018.)

Nakon osvajanja trećeg mjesta za nogometaše i stručni stožer organiziran je doček u Zagrebu. Doček je počeo slijetanjem aviona s reprezentativcima u zagrebačku zračnu luku

nakon čega su autobusom prevezeni na zagrebački Trg Francuske Republike. Prema podacima iz videosnimke „Generacija '98”, dostupne na servisu YouTube, dočeku je prisustvovalo preko 100 000 ljudi. YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=cGJJx8XGwRg> (12. 6. 2021.)

4.2. Svjetsko nogometno prvenstvo održano 2018. godine u Rusiji

Hrvatska je na Svjetskom nogometnom prvenstvu održanom 2018. godine u Rusiji osvojila srebrnu medalju. Kao i kod prvenstva održanog u Francuskoj i ovdje se prikazuju zanimljivi događaji preuzeti iz Pezeljeva osvrtu na prvenstvo. Hrvatska je u Rusiji igrala redom protiv reprezentacija Nigerije, Argentine, Islanda, Danske, Rusije, Engleske i Francuske. Sve do posljednje utakmice prvenstva, igrane u finalu Svjetskog nogometnog prvenstva, Hrvatska nije znala za poraz. (Pezelj, 2018.)

U tablici 3., izrađenoj prema Pezelju, prikazani su rezultati Hrvatske nogometne reprezentacije ostvareni na prvenstvu u Rusiji.

Tablica 3. Rezultati Hrvatske na Svjetskom prvenstvu igranom 2018. u Rusiji

Faza natjecanja	Utakmica	Rezultat
Skupina D	Hrvatska – Nigerija	2:0
Skupina D	Hrvatska – Argentina	3:0
Skupina D	Hrvatska – Island	2:1
Osmina finala	Hrvatska – Danska	4:3 (1:1)
Četvrtina finala	Hrvatska – Rusija	6:5 (2:2)
Polufinale	Hrvatska – Engleska	2:1
Finale	Hrvatska – Francuska	2:4

Izvor: Izrada autora prema Pezelju, 2018.

S prve utakmice prvenstva, uz pobjedu protiv reprezentacije Nigerije, Pezelj navodi i nezadovoljstvo Nikole Kalinića koji je odbio ući u igru u kasnoj fazi utakmice. Zbog tog poteza, a u dogovoru s kapetanom Modrićem, izbornik je Kalinića poslao kući, a Hrvatska je ostatak prvenstva odigrala s 22 igrača. Sve ostale reprezentacije imale su po 23 igrača. Pobjeda u drugoj utakmici igranoj protiv renomirane reprezentacije Argentine bitno je popravila atmosferu unutar ekipe. S obzirom na osigurani nastavak natjecanja treća utakmica iskorištena je za odmaranje najboljih igrača. Utakmice osmine i četvrtine finala dobivene su tek nakon igranja produžetaka i izvođenja kaznenih udaraca. Kod izvođenja kaznenih udaraca svojim se obranama istaknuo vratar Subašić. Polufinalna utakmica igrana protiv reprezentacije Engleske ponovno je donijela igranje produžetaka, ali ovaj put Hrvatska je došla do pobjede bez izvođenja kaznenih udaraca. Iz te utakmice pamti se pobjednički pogodak Mandžukića kojim je

Hrvatska po prvi put u svojoj povijesti izborila pravo nastupanja u finalu Svjetskog nogometnog prvenstva. U utakmici finala igranoj protiv reprezentacije Francuske Hrvatska je svojim pristupom i zalaganjem ostavila sjajan dojam i zadobila simpatije navijača diljem svijeta. Pobjeda je ipak pripala spretnijoj reprezentaciji Francuske. Hrvatska je porazom u finalu ostvarila povijesni uspjeh osvajanja srebrnog odličja. (Pezelj, 2018.)

Slika 5. prikazuje osvajače srebrne medalje u Rusiji.

Slika 5. Osvajači srebrne medalje

Izvor: HNS, <https://hns-cff.hr/matches/28068710/francuska-hrvatska-4-2/> (22. 5. 2022.)

5. DOČEK REPREZENTACIJE 16. 7. 2018. NAKON OSVAJANJA SREBRNE MEDALJE U RUSIJI

Ovo poglavlje posvećeno je događaju dočeka nogometaša. Sve događaje sa Svjetskog nogometnog prvenstva održanog 2018. u Rusiji mediji su redovito prenosili izravnim prijenosom, ali i putem televizijskih informativnih emisija, internetskih portala i dnevnih novina. Detalje o događajima u Rusiji prenosili su i nogometaši putem različitih društvenih mreža. S pobjedama u kasnijoj fazi natjecanja radost navijača prerasla je u opću euforiju koja je kulminirala s događajem dočeka nogometaša.

5.1. Pezelj o dočeku

U ovom dijelu rada prikazuje se Pezeljev pregled događaja na dan dočeka. Pezelj navodi da su događaji na dan dočeka premašili sva očekivanja, a sudionike događaja naziva navijačima. Centralno mjesto dočeka bilo je na zagrebačkom Trgu bana Josipa Jelačića. Navijači su se počeli okupljati već u jutarnjima satima kad igrači i stožer još nisu ni krenuli iz Rusije. Na povratku iz Rusije avion nije išao direktno prema zračnoj luci, nego je prije toga preletio Zagreb i omogućio igračima pogled na prepun Trg bana Josipa Jelačića. Po slijetanju aviona u zračnu luku za nogometaše i stručni stožer upriličen je kratak doček od osoblja zračne luke, a nakon toga krenuli su autobusom prema Zagrebu. (Pezelj, 2018.)

Putovanje od zračne luke do glavnog zagrebačkog trga po planu je trebalo trajati pola sata, ali je u konačnici trajalo preko pet sati. Pezelj navodi da je cijela dužina trase kretanja autobusa bila prepuna navijača. Autobus kojim su putovali bio je bez krova kako bi navijači vidjeli igrače, ali su i igrači imali bolji pogled na okupljenu masu ljudi koja ih je slavila. Prema procjeni policije na dočeku je sudjelovalo preko 550 000 ljudi. Svi ti ljudi okupili su se kako bi vidjeti osvajače srebra, čestitali im, fotografirali ih i možda dobiti autogram. Cijelo putovanje obilježila je zajednička pjesma i slavlje nogometaša i navijača na čijim su licima bili osjećaji ponosa, zadovoljstva, sreće, radosti i razdraganosti. Među nogometašima u slavlju se posebno isticao Domagoj Vida. (Pezelj, 2018.)

Pezelj navodi da su navijači na glavnom zagrebačkom trgu imali organiziran cjelodnevni glazbeni program. U trenutku dolaska igrača na trg otpjevana je hrvatska himna, drugi najbitniji hrvatski nacionalni simbol. Nakon himne uslijedile su pjesme uz koje su nogometaši slavili u Rusiji. Nakon završetka kratkog glazbenog programa igrači su pozdravili navijače prigodnim govorom. Pezelj posebno ističe Vedrana Ćorluku i njegovu izjavu: „Ovdje nitko nije normalan”, nakon koje je na trgu zavladao opće oduševljenje. Službeni završetak dočeka obilježio je kraj

pozdravnih govora nogometaša i njihov odlazak s pozornice. Sljedećih dana uslijedili su manji dočeci organizirani za pojedine reprezentativce u njihovim rodnim gradovima ili gradovima u kojima su ljetovali. Pezelj procjenjuje da je na naknadnim dočecima bilo preko milijun navijača. (Pezelj, 2018.)

Pezelj se osvrće i na sveopću euforiju koja je u to vrijeme vladala Hrvatskom. Navodi da nije bilo kraja hvalospjevima na račun nogometaša i stručnog stožera reprezentacije. Također navodi i postojanje potpuno nerealnih ideja o budućem prosperitetu Hrvatske jer će Hrvati zbog osvojenog srebra postati bolji, radišniji i moralniji ljudi. To se naravno nije ostvarilo. Potrebno je ipak istaknuti stvarnu činjenicu da je doček prošao bez ikakvih izgreda čime je u svijet poslana lijepa slika zajedništva svih Hrvata. (Pezelj, 2018.)

5.2. Izbornik Zlatko Dalić o dočeku

Nakon Pezeljeva pogleda na doček, kao vanjskog promatrača, u ovom se dijelu rada doček sagledava iz perspektive jednog od glavnih aktera, izbornika Zlatka Dalića. Dalić svoj osvrt započinje jutrom nakon igranja prvog hrvatskog finala Svjetskog nogometnog prvenstva. Borio se s negativnim osjećajima zbog poraza u finalu i razmišljao o povratku kući nakon 36 dana izbjivanja. Smatra da su ostali članovi stožera i igrači imali slične brige. U moskovskoj zračnoj luci doživjeli su ovacije od hrvatskih i ruskih navijača. Prije polaska za Zagreb izbornik je imao mnogo telefonskih poziva, a najviše su ga nazivali organizatori dočeka. Prema želji nogometaša za glazbeni program dočeka dogovorio je pjesme uz koje su u Rusiji slavljene pobjede. Navodi da je plan dočeka uključivao svečani prijem kod predsjednice te doček u Zagrebu i Splitu. Prema Hrvatskoj letjeli su avionom Croatia Airlinesa koji je poslala Vlada RH. Na avionu je pisalo: „Bravo, Vatreni!” Avion je bio udoban za let te je na svim sjedalima imao simboličan uzorak hrvatske crveno-bijele šahovnice. (Dalić, 2018.)

Izbornik Dalić navodi da je atmosfera tijekom leta za Zagreb bila loša sve do dolaska u Hrvatsku. Tada su uslijedili pozdravi Hrvatske kontrole zračne plovidbe, kapetana aviona i Hrvatskog ratnog zrakoplovstva. Svi pozdravi bili su namijenjeni pobjednicima, a ne gubitnicima finala što je popravilo atmosferu među igračima. Preljetanje avionom iznad Zagreba svima je pružilo pogled na prepun Trg bana Josipa Jelačića i dodatno popravilo raspoloženje. Po slijetanju aviona prvi su izašli kapetan Luka Modrić, tadašnji predsjednik Hrvatskog nogometnog saveza Davor Šuker i izbornik Zlatko Dalić. Nakon kratkog pozdrava djelatnika zračne luke smjestili su se na autobus i krenuli prema glavnom zagrebačkom trgu. (Dalić, 2018.)

Odmah kod izlaza iz zrakoplovne luke naišli su na okupljene navijače koji su ih pozdravljali. Dalić u nekoliko navrata navodi da je očekivao da će se smanjiti broj okupljenih ljudi uz trasu autobusa te je bio iznenađen kad je vidio da to nije slučaj. Navijači su ih pratiti cijelim putem. Tijekom putovanja reprezentativci su stajali uz ogradu autobusa, mahali, pozdravljali okupljene i pjevali zajedno s navijačima. Navijači su prema reprezentativcima pružali ruke za pozdrav te bacali zastave i dresove na potpis. Nogometaši su im ispunjavali želje, vraćali pozdrave dodirivanjem pruženih ruku i potpisivanjem bačenih predmeta. Izbornik navodi da među okupljenim ljudima nije vidio samo tipične navijače nego i žene, djecu, bake i djedove. Svi su bili obučeni u odjeću s uzorkom crveno-bijele šahovnice. Što su duže putovali, atmosfera je bila užarenija i na ulicama i na autobusu uz stalno navijanje, smijeh, veselje i pjesmu. Autobus je imao policijsku pratnju, pa je u jednom trenutku veselja i slavlja Vrsaljko otišao do policajca na motoru s kojim se vozio dio puta. Modrić je u jednom trenutku poželio voziti autobus, ali mu ta želja nije ostvarena. (Dalić, 2018.)

Dalić dalje navodi da je prilikom putovanja bilo i nekih problema i kritičnih situacija na autobusu. Slavlje je bilo uz alkohol pa je atmosfera u jednom trenutku postala previše opuštena. Postojala je opasnost da netko padne s autobusa zato što je krov na nekim dijelovima bio strm, a nakon kiše i jako sklizak. Jednim dijelom trase morali su se paziti tramvajskih žica. Da bi mogli proći ispod nadvožnjaka kod Cibone, svi su morali leći na pod. Tek tada uspjeli su proći svega tridesetak centimetra od nadvožnjaka. U svim tim situacijama pazili su jedni na druge i međusobno se upozoravali na prepreke. U jednom trenutku stali su kako bi se kod vatrogasaca osvježili, a nakon toga pokvario im se autobus. Srećom, bilo je mjesta na drugom autobusu kojim su se vozili članovi stožera i mažoretkinje, pa su svi zajedno mogli nastaviti putovanje. (Dalić, 2018.)

Približavanjem Trgu bana Josipa Jelačića na ulici je bilo sve više ljudi. Dalić navodi da su navijači oko autobusa bili natiskani jedni preko drugih, a bilo ih je i na prozorima, balkonima i kovovima okolnih zgrada. Po dolasku na trg sišli su s autobusa i jedan iza drugog, kroz špalir, išli do pozornice. Kod dolaska na pozornicu svaki je igrač bio najavljen te je dobio ovacije prepunog trga. Iako nisu imali pripremljene govore, svaki se igrač kratko obratio i pozdravio okupljena. Najupečatljiviji su bili Brozović, Ćorluka, Modrić i Vida. Brozović se istaknuo poziranjem, a ostala trojica pjevanjem pjesama. Dalić je u svojem obraćanju svima zahvalio na podršci te istaknuo da uživa u trenutku koji je nazvao nenadmašnim. (Dalić, 2018.)

Slavlje nogometaša na pozornici prikazano je na slici broj 6.

Slika 6. Slavlje nogometaša na pozornici postavljenoj na Trgu bana Josipa Jelačića

Izvor: T-portal, <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/prvi-redovi-za-docek-vatrenih-vec-zauzeti-foto-20180716/slika-f3962626aaa37020f2451bcfe278d927> (4. 6. 2022.)

Nakon obraćanja igrača i kratkog glazbenog programa službeni je dio dočeka završio. Daliću je program na trgu trajao prekratko jer smatra da se okupljenim navijačima trebalo ponuditi više sadržaja. Naveo je da, iako je bilo planirano, nije bilo prijema kod predsjednice, odlaska u Split, kao ni zajedničke večere dogovorene u 22 sata jer su svi rokovi probijeni. Nakon završetka dočeka reprezentativci su otišli autobusom do stadiona Maksimir na kojem su ih čekale stvari. Dalić nije želio da se avantura koja je trajala preko mjesec dana završi kratkim pozdravom na ulici. Iz tog je razloga dogovorio da se svi još jednom nađu u ponoć. Došli su svi osim trojice koji su od ranije imali isplanirane druge obaveze. Iako su reprezentativci bili umorni, nastavili su slaviti do jutarnjih sati. Prije odlaska kućama svi su se međusobno prijateljski pozdravili i oprostili. (Dalić, 2018.)

Na kraju osvrta na doček Dalić navodi da će se teško ponoviti takvo spontano okupljanje preko 550 000 ljudi s ciljem slavlja i zajedništva. U ponavljanje događaja ne vjeruje ni u slučaju osvajanja zlatne medalje na svjetskom nogometnom prvenstvu. Doček opisuje kao ponovno buđenje hrvatskog naroda i ističe da se radi o drugom najvećem događaju za Hrvatsku nakon Oluje. Spominje i naknadne dočeke te procjenjuje da se na tim doćecima okupilo preko milijun

ljudi. Ono što posebno ističe zajedničko je slavlje koje je prošlo bez i jednog incidenta ili nervoze i činjenica da je Hrvatska tih dana bila najpoznatija na svijetu. (Dalić, 2018.)

5.3. Usporedna analiza članaka nekih medija

Nakon Pezeljeva i Dalićeva pogleda na doček u ovom se dijelu rada daje analiza zanimljivih novinskih članaka. Svrha je ove analize obogatiti prikaz fenomena dočeka dodatnim perspektivama i detaljima te potvrditi prethodno iznesene detalje. Prilikom odabira članaka kriterij je bio da članak nema senzacionalistički karakter, nego da se na realan način bavi temom dočeka. Kod odabira bitnih dijelova članka kriterij je bio donijeti dodatnu perspektivu o dočeku.

Prvi članak koji se obrađuje nastao je prije samog događaja dočeka. Objavljen je na portalu 24 sata Express. U članku je bio objavljen intervju s glavnim organizatorom događaja dočeka Krešom Dolenčićem te su izneseni grubi planovi dočeka. Slijetanje aviona u zračnu luku bilo je planirano u 14:05. Putovanje autobusom od zračne luke do glavnog zagrebačkog trga trebalo je trajati jedan sat. Očekivalo se da će uz trasu kretanja autobusa navijači iskoristiti priliku i pozdraviti igrače. Iznesen je plan o izvođenju himne po dolasku igrača na pozornicu nakon čega slijedi kratak razgovor s igračima. Glavna ideja organizatora jest da doček nije fešta za okupljene sudionike, nego dostojanstven doček za osvajače srebrne medalje koji će biti u središtu pažnje. Po završetku razgovora s igračima planiran je kraj službenog dijela dočeka. Najavljeni su i naknadni dočeci u drugim gradovima. Express 24 sata, <https://express.24sata.hr/top-news/organizator-doceka-otkriva-kako-ce-se-docekati-vatreni-16670> (27. 8. 2021)

Preostali članci nastali su za vrijeme trajanja i nakon završetka događaja dočeka. Članak koji se obrađuje drugi po redu objavljen je na portalu gol.hr. U njemu se potvrđuju podatci o broju sudionika na događaju dočeka. Navodi se procjena policije o više od 120 000 ljudi na Trgu bana Josipa Jelačića i ukupno preko 550 000 ljudi duž cijele trase od zračne luke do trga. Također, navodi se da takvog dočeka još nije bilo u Hrvatskoj. Iskazuje se divljenje tisućama navijača koji su bili uz trasu autobusa, ali i nogometašima koji su s navijačima neumorno navijali, pjevali i dijelili autograme. Spominje se da je vrhunac spektakla bio dolazak nogometaša na pozornicu. Spominje se njihov vidljiv umor, ali i odlučnost da im ništa ne pokvari najljepši dan njihovih karijera. Izbornika Dalića navodi se kao osobu koja je dobila najviše ovacija okupljenih na trgu. Gol.hr, <https://gol.dnevnik.hr/clanak/svjetsko-prvenstvo-2018/sve-sto-trebate-znati-o-posebnom-docek-u-za-srebrne-vatrene-u-gradu-zagrebu---524020.html> (27. 8. 2021.)

Na slici 7. može se vidjeti kako je iz zraka izgledao Trg bana Josipa Jelačića na dan dočeka u trenucima kad su stigli reprezentativci i stručni stožer.

Slika 7. Pogled na Trg bana Josipa Jelačića iz zraka

Izvor: eZadar (<https://ezadar.net.hr/ostalo/galerije/2689563/prizori-koji-su-obisli-svijet-velicanstveni-docek-vatrenih-u-zagrebu/?slika=2747525>) (4. 6. 2022.)

Sljedeći članak objavljen je na portalu racunalo.com i donosi neke zanimljive statističke podatke. U članku stoji da je na dan dočeka najtraženiji pojam na internetskoj tražilici Google bilo ime hrvatske predsjednice Kolinde Grabar Kitarović. Daje se i usporedba dočeka francuskih i hrvatskih reprezentativaca. Za doček u Francuskoj navodi se da je bilo velikih nereda, tučnjave i okršaja s policijom, dok u Hrvatskoj nije bilo nikakvih nereda. Također se navodi podatak da je na kanalima za strujanje sadržaja interes za praćenje dočeka hrvatske reprezentacije bio četiri puta veći nego interes za doček francuske reprezentacije. Računalo, <https://www.racunalo.com/docek-vatrenih-2018-hrvatsku-nogometnu-reprezentaciju-pozdravilo-vise-od-550-000-fa-nova/> (28. 8. 2021.)

Sljedeće se prenose detalji članka objavljenog na portalu večernji.hr koji daje osvrt na naslove koje su objavili strani mediji o dočeku u Hrvatskoj. DW.com pisao je da Hrvatska slavi kao svjetski prvak. FoxSports i Four Four Two spominjali su desetke tisuća Hrvata na dočeku. Agencija AP isticala je sjajnu atmosferu i veliki broj ljudi na ulicama. New York Times spominjao je proslavu najvećeg nogometnog uspjeha. Yahoo Sport pisao je o sudjelovanju deset posto populacije Hrvatske na događaju dočeka. Španjolski AS navodio je pola milijuna ljudi na ulicama Zagreba. Blic.rs bavio se euforijom tijekom dočeka nogometaša, a Kurir je imao

prijenos uživo. Večernji list, <https://www.vecernji.hr/sport/docek-vatrenih-odjeknuo-i-u-svijet-u-evo-sto-se-pise-o-velicanstvenim-scenama-1258754> (28. 7. 2021.)

Većina medija izvještavala je o slozi Hrvata i pozitivnoj atmosferi za vrijeme dočeka nogometaša. Što se tiče ne tako dobre strane dočeka, može se spomenuti velika gužva koja je vladala na ulicama. Srećom nije došlo do nikakve panike i eventualnog stampeda ljudi nakon čega često ima tragičnih posljedica. Gužvu i sporo kretanje cestom platio je autobus koji se pokvario prilikom osvježanja reprezentativaca kod vatrogasaca. Što se tiče utjecaja na funkcioniranje grada Zagreba za vrijeme dočeka, kako je već i spomenuto, ulice koje su činile koridor kretanja autobusa bile su zakrčene. Ipak, potrebno je priznati dobru organizaciju prometa na dan dočeka. Osigurani su kvalitetni alternativni prometni pravci tako da zatvaranje koridora kretanja autobusa na pet sati nije uzrokovalo prometni kolaps u Zagrebu. Što se tiče neželjenih događaja s navijačima, kako je već navedeno, incidenata nije bilo. Zbog visokih ljetnih temperatura i s tim povezanog problema dehidracije hitne službe imale su nekolicinu intervencija. Isto tako bilo je i nekoliko slučajeva s posjetiteljima događaja koje je ponijela atmosfera pa su zatrebali pomoć hitnih službi jer su pretjerali s alkoholom. Konačni dojam dočeka nogometaša iskazan je slikom koja je i prezentirana u medijima, a to je slika zajedništva Hrvata na događaju koji je protekao bez nereda.

6. SOCIOLOŠKO ISTRAŽIVANJE ANKETNIM UPITNIKOM

Prethodna poglavlja dala su teorijski okvir i uvid u sociologiju kao znanost, nogomet kao najvažniji svjetski sport, FIFA-u kao organizaciju koja se brine o nogometu i ima ekskluzivno pravo na organizaciju svjetskih nogometnih prvenstava, povijest Hrvatskog nogometnog saveza te pregled događanja na dan dočeka nogometaša. Ovo poglavlje donosi primarno sociološko istraživanje anketnim upitnikom koje je proizašlo iz teorijskog okvira prethodnih poglavlja, a podijeljeno je na dva dijela. U prvom dijelu obrazlaže se predmet, ciljevi i metode istraživanja, a u drugom dijelu donosi se detaljna interpretacija dobivenih rezultata istraživanja koji su prikazani grafikonima.

6.1. Predmet, cilj i metode istraživanja anketnim upitnikom

Predmet istraživanja anketnim upitnikom fenomen je dočeka nogometaša 2018. godine. Istraživanje se provodi s ciljem boljeg shvaćanja navedenog događaja na kojemu se okupilo preko 550 000 ljudi. Prvenstveno se žele istražiti i utvrditi razlozi okupljanja, utjecaj okupljanja na sudionike te mogućnost ponavljanja sličnog događaja u budućnosti. Također će se istražiti i neke druge specifičnosti događaja dočeka poput simbola koji su isticani tijekom dočeka, kao i utjecaj dočeka na društvo. Istraživanjem se utvrđuju stavovi ispitanika o događaju dočeka nogometaša s vremenskim odmakom od četiri godine od dana održavanja samog događaja.

Pragmatični je cilj istraživanja pomoći boljem shvaćanju važnosti nogometa, privlačnosti vrhunskih sportskih uspjeha i utvrditi njihov utjecaj na pojedince i društvo. Deskriptivni je cilj istraživanja dobiti uvid u stavove ispitanika o događaju dočeka, razlozima okupljanja, utjecaju dočeka na sudionike i mogućnosti ponavljanja događaja. Klasifikacijski je cilj dobiti uvid u stavove ispitanika o događaju dočeka, razlozima okupljanja, utjecaju dočeka na sudionike i mogućnosti ponavljanja događaja s obzirom na spol, dob, radni status i mjesečne prihode. Eksplanacijski je cilj istraživanja utvrditi ovisnost stavova ispitanika o nezavisnim varijablama istraživanja.

Prije provođenja istraživanja postavljena je glavna hipoteza koja glasi:

- Sudjelovanje na događaju dočeka bilo je od iznimne važnosti sudionicima dočeka.

Uz glavnu hipotezu postavljene su i sljedeće popratne hipoteze:

- Sudjelovanje na dočeku kod sudionika dočeka pojačalo je osjećaje ponosa, zadovoljstva i sreće.
- Događaj dočeka s okupljanjem preko 550 000 Hrvata može se ponoviti u slučaju osvajanja zlatne medalje na svjetskom nogometnom prvenstvu.

- Istaknute hrvatske zastave i crveno-bijela šahovnica simboli su kojima je pojačan osjećaj povezanosti između nogometaša i sudionika dočeka.
- Događaj dočeka nogometaša imao je pozitivan utjecaj na pozicioniranje Republike Hrvatske kao sigurne sportske i turističke destinacije.

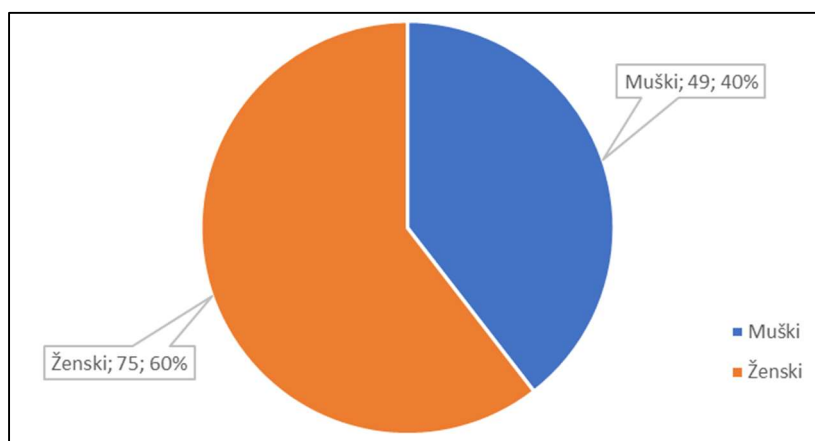
U ovom praktičnom dijelu rada podatci se prikupljaju metodom *online* anketnog upitnika tako da u istraživanju nema terenskog rada. Anketiranje se provodi u populaciji koja koristi društvenu mrežu Facebook te je uključena u grupu „Studentska inicijativa 300=300”. Podskup populacije, odnosno uzorak nad kojim se provodi istraživanje, namjerni je uzorak s obzirom na to da se radi o skupini koja je ciljano odabrana prema navedenom kriteriju korištenja društvene mreže Facebook i aktivnosti u grupi „Studentska inicijativa 300=300”. Navedeni podskup populacije ujedno je osnovni skup ovog istraživanja.

Kod ovog istraživanja uočena su određena ograničenja. Iako se istraživanje provodi anonimnom anketom, ne treba zanemariti činjenicu da su ispitanici skloni davati društveno prihvatljive odgovore te postoji mogućnost pristranosti ispitanika prema nekoj od ponuđenih opcija u odgovorima. Potrebno je istaknuti i da unaprijed definirani odgovori ne moraju uvijek i u potpunosti odgovarati mišljenju ispitanika. Zahvaljujući odabranom kanalu distribucije ankete, istraživanje je provedeno na teritoriju Republike Hrvatske, ali se rezultati dobiveni ovim anketnim upitnikom ne smiju smatrati važećima za cjelokupnu populaciju Republike Hrvatske, nego samo za populaciju koja čini osnovni skup istraživanja.

6.2. Pregled rezultata istraživanja

Nakon što je u prvom dijelu ovog poglavlja predstavljen koncept istraživanja anketnim upitnikom, u ovom dijelu slijedi grafički prikaz i interpretacija dobivenih rezultata istraživanja. Anketni upitnik ispunila su ukupno 124 ispitanika, a interpretacija odgovora slijedi u nastavku.

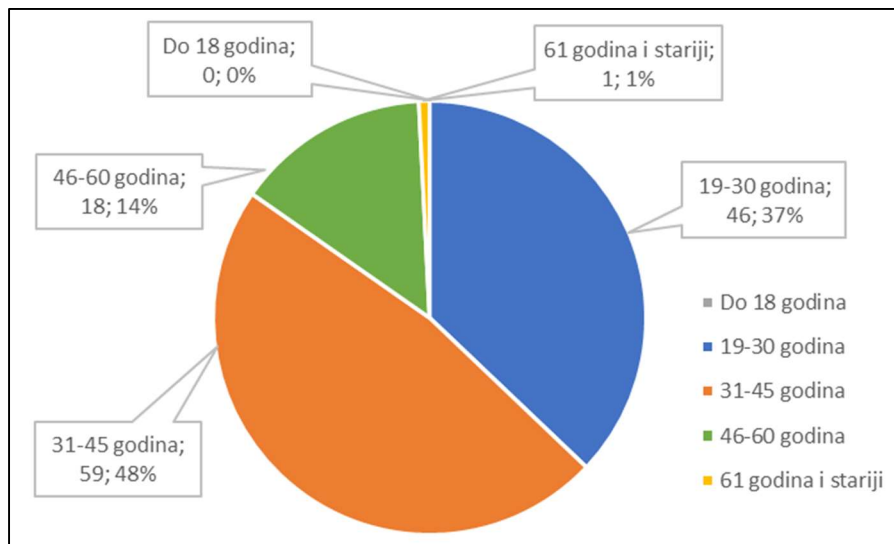
Grafikon 1. Spol ispitanika

Izvor: Izrada autora

Od ukupnog broja od 124 ispitanika 75 ispitanika, odnosno 60 % čine osobe ženskog spola, a 49 ispitanika, odnosno 40 % čine osobe muškog spola. Prema dobivenim rezultatima o spolu ispitanika moguće je zaključiti da dobiveni odgovori podjednako vrijede za osobe oba spola.

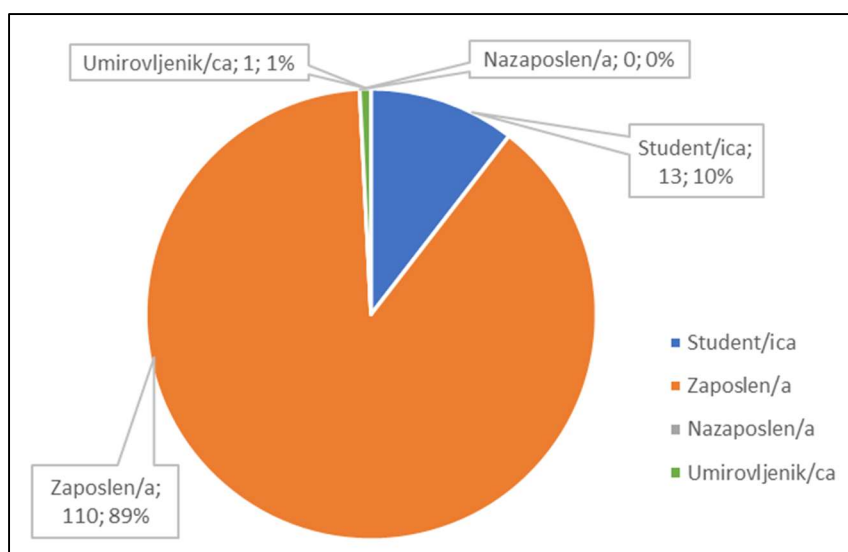
Grafikon 2. Dobna skupina ispitanika

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o dobnoj skupini ispitanika najveći broj ispitanika, njih 59, tj. 48 %, pripada dobnoj skupini od 31 do 45 godina starosti. Druga je najzastupljenija skupina ona od 19 do 30 godina starosti koju čini 46 ispitanika, što predstavlja 37 % ispitanika. Treća najzastupljenija skupina je ona od 46 do 60 godina s ukupno 18 ispitanika, odnosno 14 % ispitanika. Anketu je ispunila i jedna osoba koja pripada dobnoj skupini iznad 61 godine starosti, što predstavlja 1 % ispitanika. Anketni upitnik nije ispunila nijedna osoba ispod 18 godina starosti.

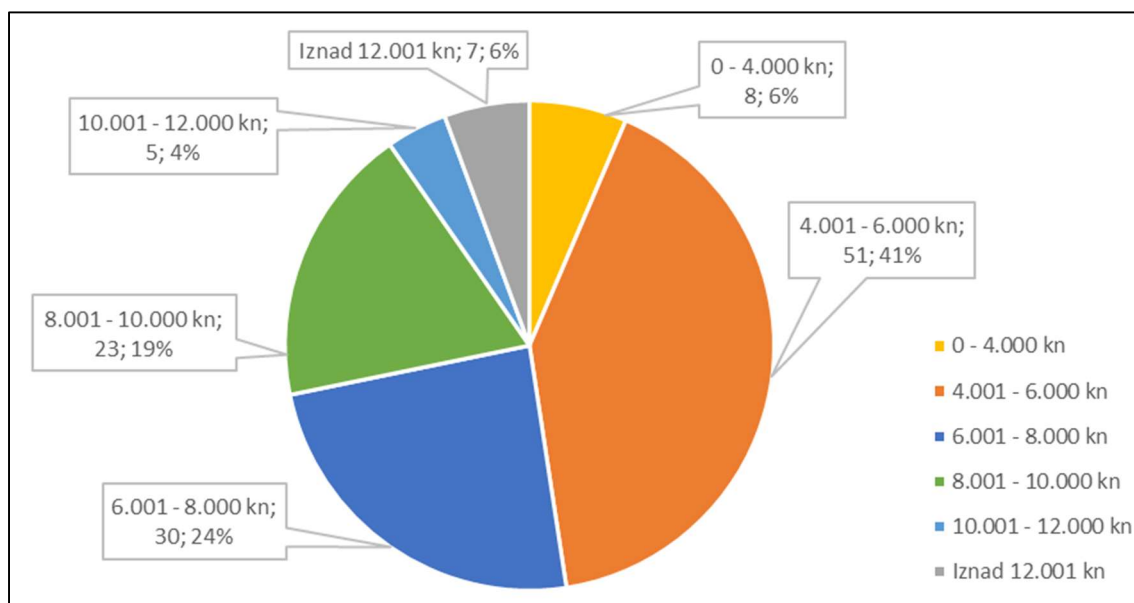
Grafikon 3. Radni status ispitanika

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o radnom statusu najveći je broj ispitanika odgovorio da je zaposlen. Radi se o 110 ispitanika, što čini 89 % ispitanih. Druga su najzastupljenija skupina studenti s 13 ispitanika, odnosno 10 % ispitanih. Anketu je ispunio i jedan umirovljenik što čini 1 % ispitanika. Nijedan ispitanik nije se svrstao u kategoriju nezaposlen. Razlog takvim odgovorima može se potražiti u kanalu distribucije anketnog upitnika.

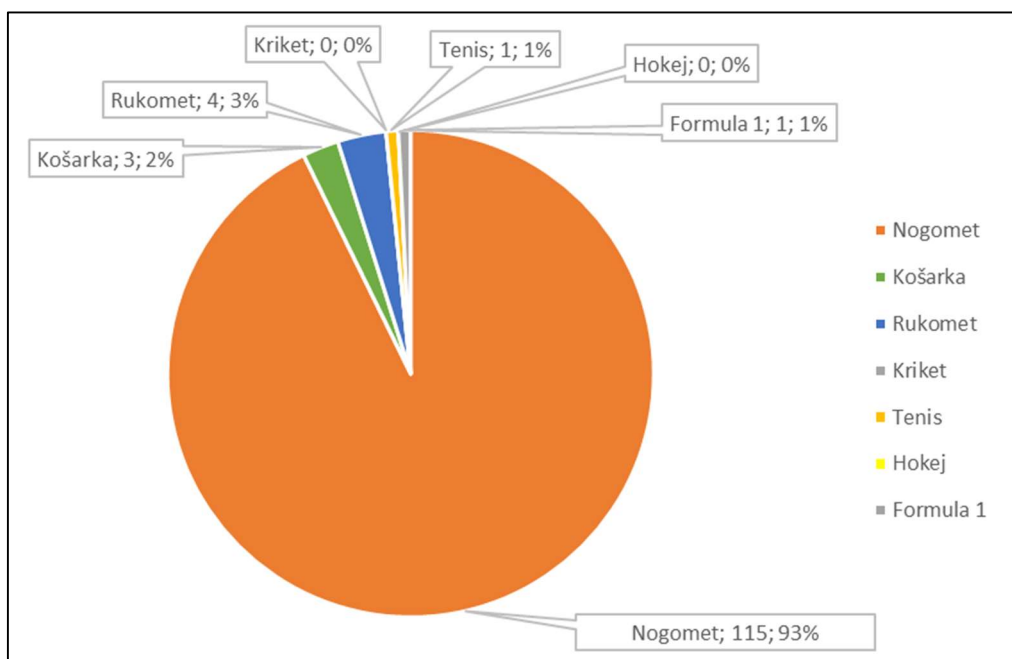
Grafikon 4. Prosječni mjesečni prihodi ispitanika u posljednja tri mjeseca

Izvor: Izrada autora

Struktura ispitanika prema prosječnim primanjima pokazuje da najviše ispitanika ima prihode između 4 000 i 6 000 kn. Radi se o 51 ispitaniku, što predstavlja 41 % ispitanih. Druga je najzastupljenija skupina ispitanika ona koja ima prihode između 6 001 i 8 000 kn. Tu skupinu čini 30 ispitanika, što predstavlja 24 % ispitanih. Treći po zastupljenosti ispitanici su koji imaju prihode između 8 001 i 10 000 kn. U toj skupini nalaze se 23 ispitanika, odnosno 19 % ispitanih. Prihode između 0 i 4 000 kn ima 9 ispitanika, što predstavlja 6 % ispitanih. Sljedeći po brojnosti ispitanici su s plaćom iznad 12 000 kn. Takvih ispitanika ima 7, što čini 6 % ispitanih. Najmanje ispitanika, njih 5, odnosno 4 % pripada skupini s prihodima između 10 001 i 12 000 kn.

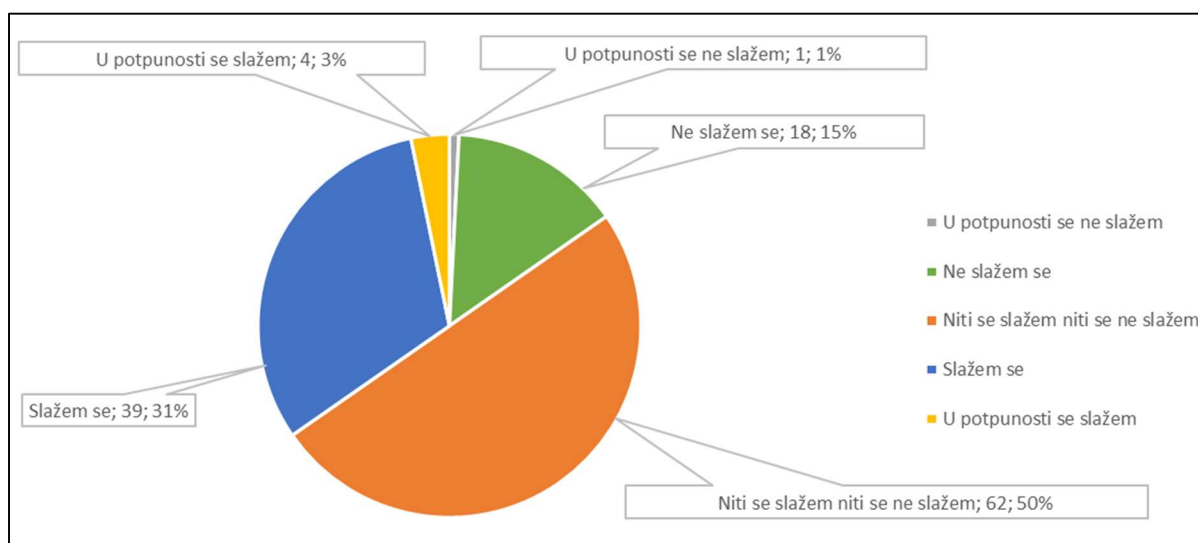
Grafikon 5. Vodeći sport u svijetu

Izvor: Izrada autora

U svrhu potvrđivanja važnosti nogometa za Hrvate ispitanici su pitani koji sport je prema njihovom mišljenju vodeći u svijetu. Velika većina ispitanika, njih 115, što čini visokih 93 %, kao vodeći sport odabrala je nogomet. Četiri ispitanika, odnosno 3 %, odlučila su se za rukomet kao vodeći sport, a 3 ispitanika koji čine 2 % ispitanih odlučili su se za košarku. Po jedan ispitanik, odnosno 1 % ispitanih odlučio se za sportove tenis i Formulu 1. Nijedan ispitanik nije odabrao sportove kriket i hokej, niti je dopisao neki drugi sport kao vodeći sport u svijetu.

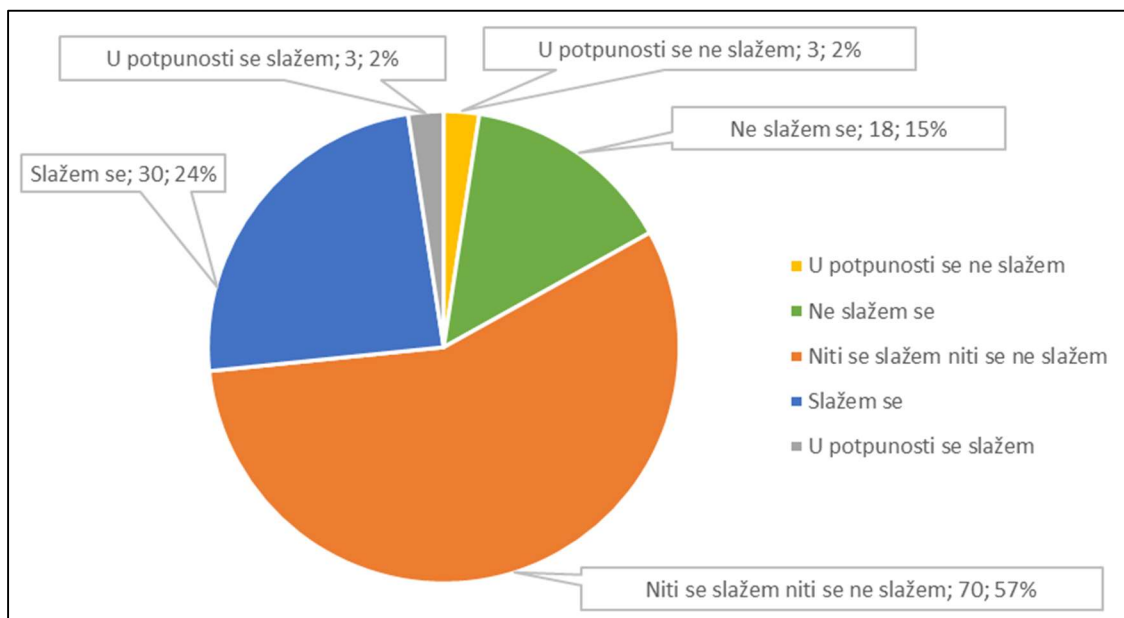
Grafikon 6. Slaganje s tvrdnjom: FIFA dobro vodi organizaciju svjetskih nogometnih prvenstava.

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o slaganju s tvrdnjom da FIFA dobro vodi organizaciju svjetskih nogometnih prvenstava 62 ispitanika, odnosno 50 % ispitanih odabralo je opciju da se niti slažu, a niti ne slažu s navedenom tvrdnjom. Drugi najčešći odgovor ispitanika ide u korist potvrdi tvrdnje jer je 30 ispitanika, što čini 24 % ispitanih, odabralo opciju da se slaže s tvrdnjom. Treći najzastupljeniji odgovor dalo je 18 ispitanika, što čini 18 % ispitanih, a odgovorili su da se ne slažu s navedenom tvrdnjom. Četvrti najzastupljeniji odgovor ispitanika bio je da se u potpunosti slažu s tvrdnjom. Za tu opciju odlučila su se 4 ispitanika, što čini 3 % ispitanih. Samo jedan ispitanik, što čini 1 % ispitanih odlučio se za opciju da se u potpunosti ne slaže s tvrdnjom. Gledajući samo odgovore slaganja i neslaganja, ispada da se više ispitanika slaže s tvrdnjom, ali zbog velikog broja neodlučnih ispitanika nemoguće je utvrditi slaganje, kao ni neslaganje s tvrdnjom.

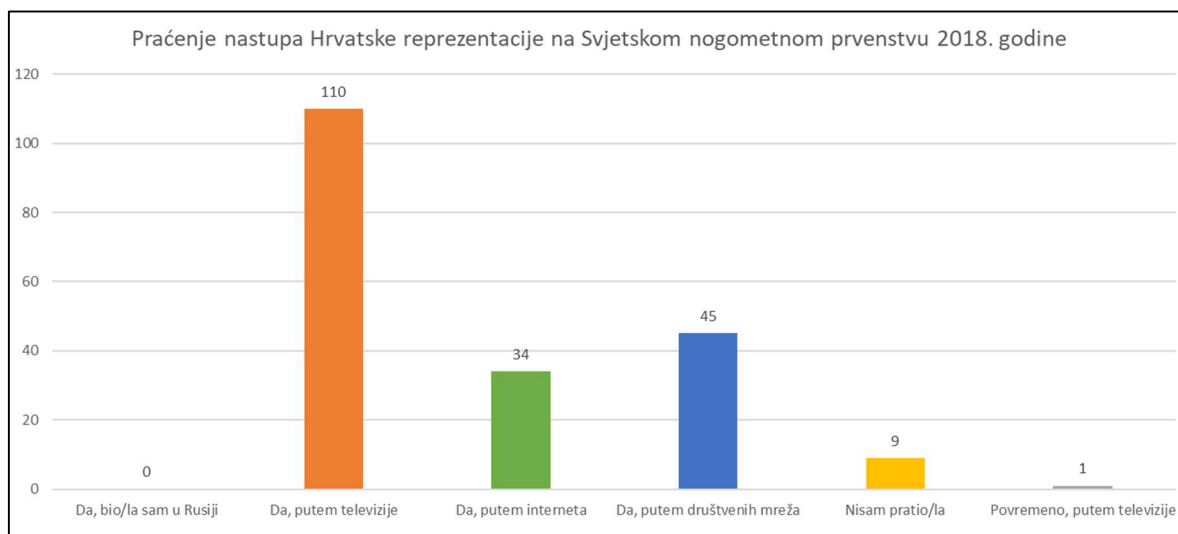
Grafikon 7. Slaganje s tvrdnjom: FIFA dobro upravlja razvojem nogometa.

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o slaganju s tvrdnjom da FIFA dobro upravlja razvojem nogometa još je dominantnija neodlučnost ispitanika. Ukupno 70 ispitanika, što čini 57 % ispitanih, odlučilo se za odgovor da se niti slažu, a niti se ne slažu s tvrdnjom. S tvrdnjom se slaže 30 ispitanika, što čini 24 % ispitanih, a s tvrdnjom se ne slaže 18 ispitanika, što čini 15 % ispitanih. Tri ispitanika, što čini 2 % ispitanih, odgovorila su da se u potpunosti slažu s tvrdnjom, a isto toliko ispitanika odabralo je odgovor da se u potpunosti ne slažu s tvrdnjom. Iako se više ispitanika odlučilo za odgovor slaganja s tvrdnjom nego za odgovor neslaganja, zbog najvećeg broja neodlučnih ispitanika nemoguće je utvrditi slaganje kao ni neslaganje s tvrdnjom.

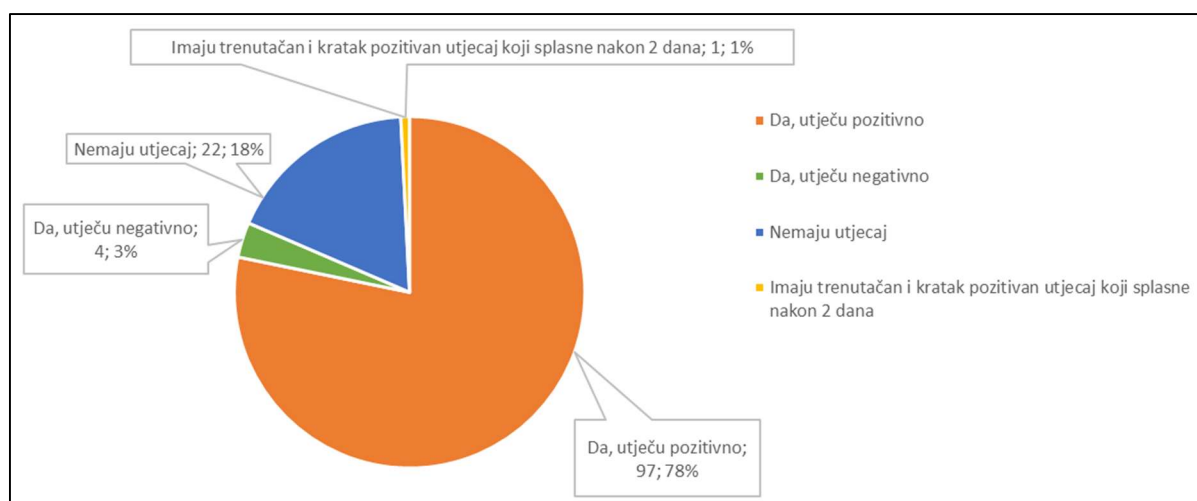
Grafikon 8. Praćenje nastupa hrvatske reprezentacije na Svjetskom nogometnom prvenstvu 2018. godine

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o praćenju nastupa hrvatske reprezentacije na Svjetskom nogometnom prvenstvu 2018. godine ispitanici su imali mogućnost višestrukog odabira. Najviše ispitanika, njih 110, izjasnilo se da je pratilo nastupe reprezentacije putem televizije, 45 ispitanika pratilo je nastupe putem društvenih mreža, a 34 ispitanika nastupe reprezentacije pratila su putem interneta. Devet ispitanika odgovorilo je da nisu pratili nastupe hrvatske reprezentacije na Svjetskom nogometnom prvenstvu 2018. godine, a jedan ispitanik dopisao je vlastiti odgovor kojim je iskazao da je povremeno pratio nastupe hrvatske reprezentacije putem televizije.

Grafikon 9. Postojanje utjecaja vrhunskih sportskih rezultata nogometne reprezentacije na hrvatsko društvo

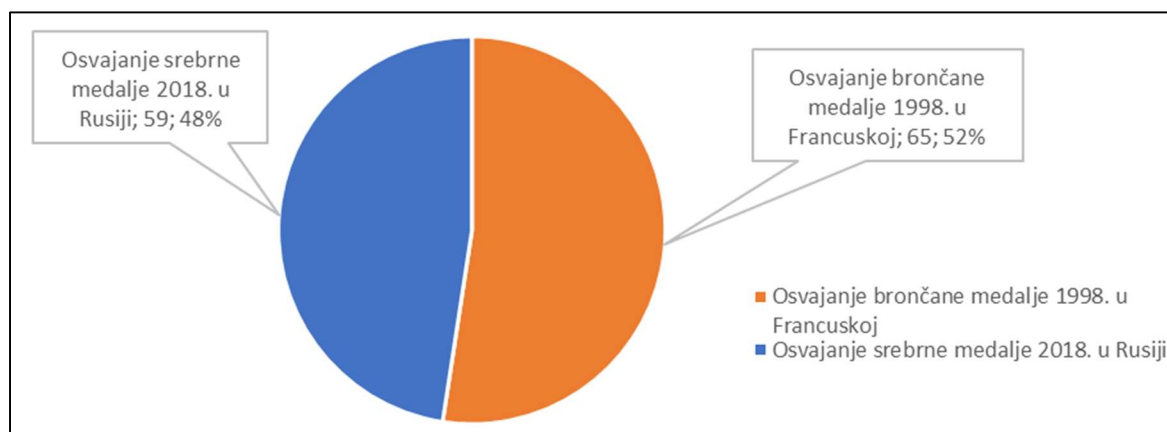

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o utjecaju vrhunskih sportskih rezultata hrvatske nogometne reprezentacije na hrvatsko društvo 97 ispitanika, odnosno 78 % ispitanih, odlučilo se za odgovor da vrhunski

rezultati imaju utjecaj i da je taj utjecaj pozitivan. Drugi su po brojnosti 22 ispitanika, odnosno 18 % ispitanih, koji smatraju da vrhunski rezultati nemaju utjecaj na hrvatsko društvo. Četiri ispitanika, što čini 3 % ispitanih, smatraju da vrhunski rezultati imaju negativan utjecaj na društvo. Jedan ispitanik dopisao je svoj vlastiti odgovor kojim tvrdi da nogometni uspjesi imaju trenutačan i kratak pozitivan utjecaj koji splasne nakon dva dana.

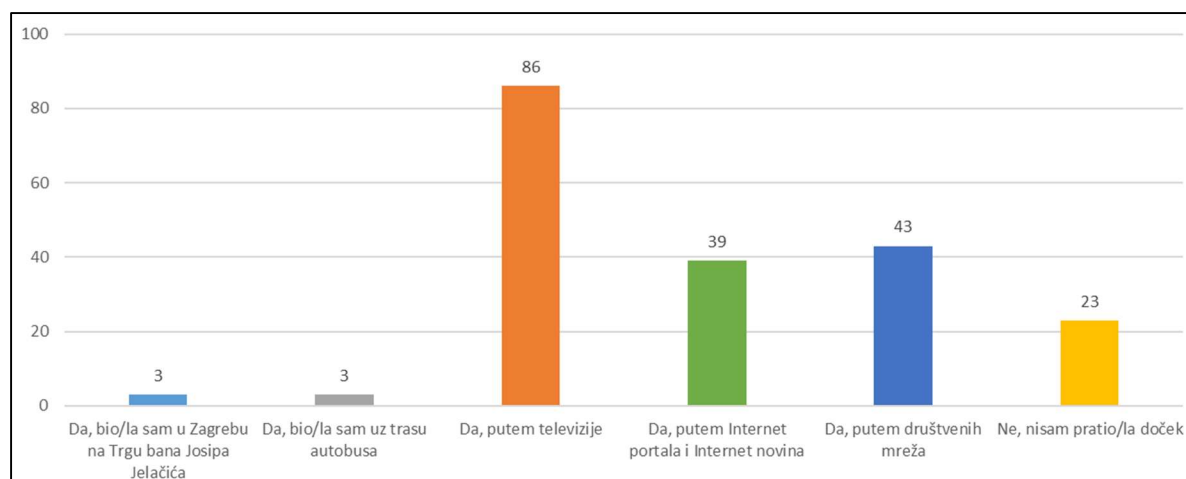
Grafikon 10. Osvojena medalja koja ima veće značenje za hrvatsko društvo

Izvor: Izrada autora

Na pitanje koja medalja osvojena na svjetskom nogometnom prvenstvu ima veću važnost za hrvatsko društvo ispitanici su relativno ravnomjerno rasporedili svoje odgovore. Za brončanu medalju osvojenu 1998. godine odlučilo se 65 ispitanika, što čini 52 % ispitanih, dok se za srebrnu medalju osvojenu 2018. godine odlučilo 59 ispitanika, što čini 48 % ispitanih. Zanimljivo je za primijetiti da se, iako je srebrna medalja osvojena relativno nedavno te je osvojena za veći sportski uspjeh, ipak za nju odlučilo manje ispitanika nego za brončanu medalju osvojenu prije 24 godine. Razlog takvoj distribuciji odgovora moguće je potražiti u dobnoj strukturi ispitanika.

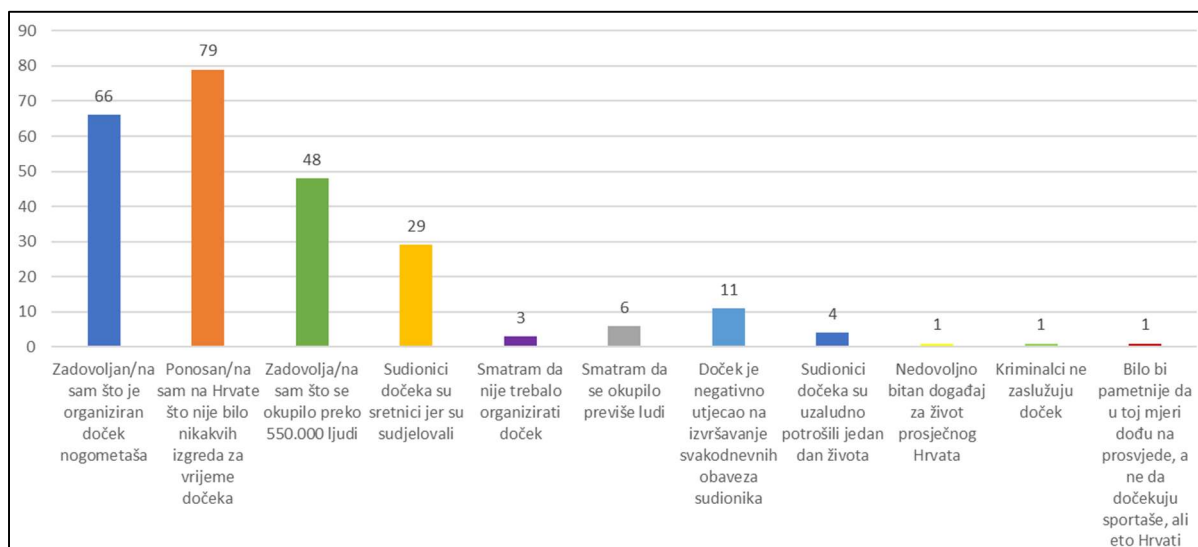
Grafikon 11. Praćenje dočeka nogometne reprezentacije 2018. godine

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o praćenju dočeka nogometne reprezentacije 2018. godine ispitanici su imali mogućnost višestrukog odabira odgovora. Od onih ispitanika koji su se izjasnili da su pratili doček, njih 86 pratilo je doček putem televizije, 46 putem društvenih mreža, a 39 putem internetskih portala i internetskih novina. Jedan ispitanik izjasnio se da je bio u Zagrebu na Trgu bana Josipa Jelačića, a jedan ispitanik da je bio uz trasu kretanja autobusa s nogometašima. 23 ispitanika izjasnila su se da nisu pratila doček nogometaša.

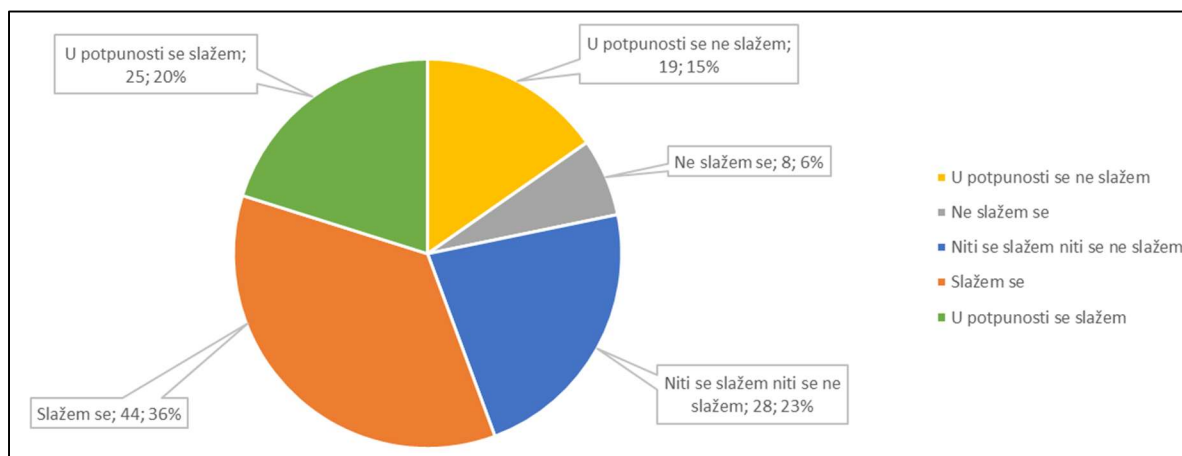
Grafikon 12. Pogled na događaj dočeka nogometaša 2018. nakon osvajanja srebra

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o pogledu na događaj dočeka nogometaša 2018. ispitanici su imali mogućnost višestrukog odabira. Najviše ispitanika, njih 79 odabralo je odgovor da su ponosni na Hrvate što nije bilo nikakvih izgreda za vrijeme dočeka. Da su zadovoljni što je organiziran doček nogometaša, izjasnilo se 66 ispitanika. 48 ispitanika izjasnilo se da su zadovoljni što se na dočeku nogometaša okupilo preko 550 000 ljudi. Među sudionicima dočeka 29 ispitanika smatra se sretnicima jer su sudjelovali na dočeku. Među ispitanicima koji nisu poklonici dočeka 11 ispitanika izjasnilo se da je doček negativno utjecao na izvršavanje svakodnevnih obaveza sudionika, 6 ispitanika izjasnilo se da se okupilo previše ljudi, 4 ispitanika smatraju da su sudionici dočeka uzaludno potrošili jedan dan života, a 3 su se izjasnila da smatraju da nije trebalo organizirati doček. Ukupno su se tri ispitanika odlučila dopisati svoj vlastiti odgovor. Prvi od ta tri ispitanika dopisao je odgovor da je doček nedovoljno bitan događaj za život prosječnog Hrvata. Drugi ispitanik napisao je da kriminalci ne zaslužuju doček. Pretpostavka je da se tim odgovorom referirao na reprezentativce koji su bili uključeni u određene sudske procese. Treći ispitanik dopisao je odgovor da bi bilo pametnije da Hrvati u toj mjeri dođu na prosvjede, a ne da dočekuju nogometaše, ali eto Hrvati... Prema završetku dopisanog odgovora dobiva se dojam da je ispitaniku ponašanje Hrvata nelogično, ali mu se ne čudi previše.

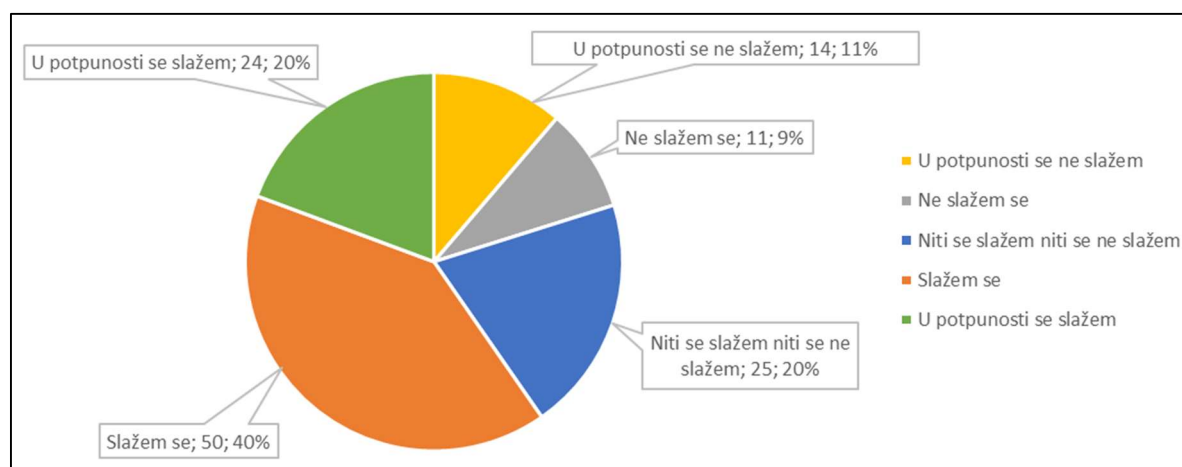
Grafikon 13. Slaganje s tvrdnjom: Sudionici dočeka na sudjelovanje na dočeku bili su privučeni najvećim dosadašnjim uspjehom hrvatskog sporta.

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o slaganju s tvrdnjom da su sudionici dočeka na događaj bili privučeni najvećim dosadašnjim uspjehom hrvatskog sporta najviše ispitanika, njih 44, što čini 36 % ispitanih, složilo se s tvrdnjom. Druga najzastupljenija opcija s 28 ispitanika, što čini 23 % ispitanih, izjasnila se da se niti slaže, a niti ne slaže s tvrdnjom. Treća je opcija po zastupljenosti 25 ispitanika, odnosno 20 % ispitanih, koji su se izjasnili da se u potpunosti slažu s tvrdnjom. Četvrtu opciju po brojnosti čini 19 ispitanika, odnosno 15 % ispitanih koji su odabrali opciju da se u potpunosti ne slažu s tvrdnjom. Najmanje ispitanika, njih 8, što čini 6 % ispitanih, odabralo je opciju da se ne slažu s tvrdnjom. S obzirom na to da je ukupno 56 % ispitanika odabralo opciju odgovora da se slažu ili da se u potpunosti slažu s tvrdnjom, tvrdnja se može prihvatiti kao istinita.

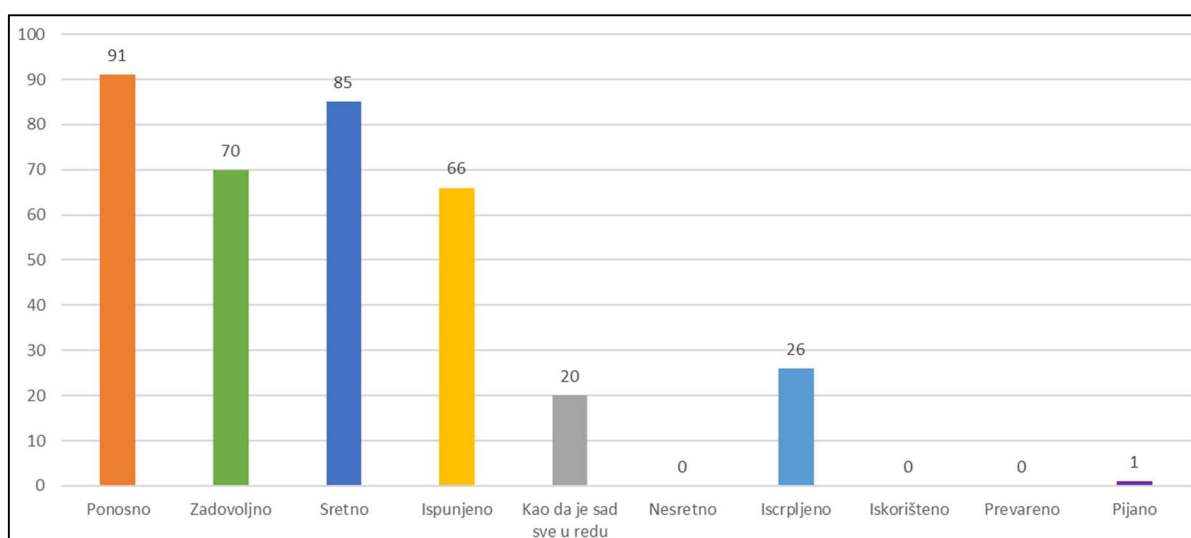
Grafikon 14. Slaganje s tvrdnjom: Sudjelovanje na događaju dočeka bilo je od iznimne važnosti za sudionike dočeka.

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o slaganju s tvrdnjom da je sudjelovanje na događaju dočeka bilo od iznimne važnosti za sudionike dočeka 50 ispitanika, što čini 40 % ispitanih, slaže se s tvrdnjom. Drugu opciju po brojnosti čini 25 ispitanika, odnosno 20 % ispitanih koji su neodlučni te su odabrali odgovor da se niti slažu, a niti ne slažu s tvrdnjom. Treću opciju po brojnosti odabrala su 24 ispitanika, odnosno 20 % ispitanih koji se u potpunosti slažu s tvrdnjom. Četvrtu opciju po zastupljenosti čini 14 ispitanika, odnosno 11 % ispitanih koji se u potpunosti ne slažu s tvrdnjom. Najmanje ispitanika, njih 11, što čini 9 % ispitanih, ne slaže se s tvrdnjom. S obzirom na to da je ukupno 60 % ispitanika odabralo opciju odgovora da se slaže ili da se u potpunosti slaže s tvrdnjom, tvrdnja se može prihvatiti kao istinita.

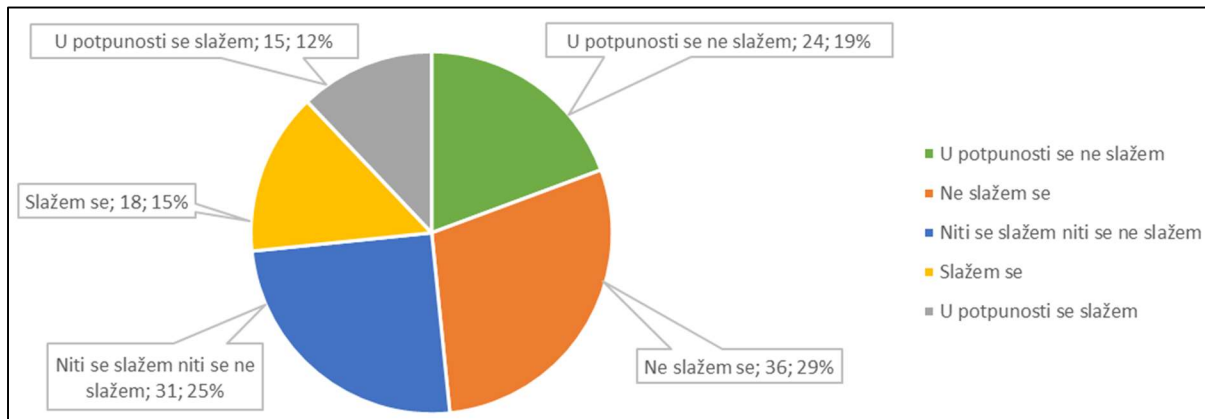
Grafikon 15. Osjećaji sudionika nakon završetka događaja dočeka

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o osjećajima sudionika nakon završetka događaja dočeka ispitanici su imali mogućnost višestrukog odabira odgovora. Za osjećaj ponosa odlučio se 91 ispitanik, za osjećaj sreće odlučilo se 85 ispitanika, za osjećaj zadovoljstva 70 ispitanika, a za osjećaj ispunjenosti 66 ispitanika. Odgovor da su se sudionici osjećali iscrpljeno odabralo je 26 ispitanika, a odgovor da su osjećali kao da je sad sve u redu odabralo je 20 ispitanika. Nijedan ispitanik nije se odlučio za ponuđene odgovore da su se sudionici nakon dočeka osjećali nesretno, iskorišteno ili prevareno. Jedan ispitanik dopisao je svoj odgovor da su se sudionici nakon završetka događaja dočeka osjećali pijano.

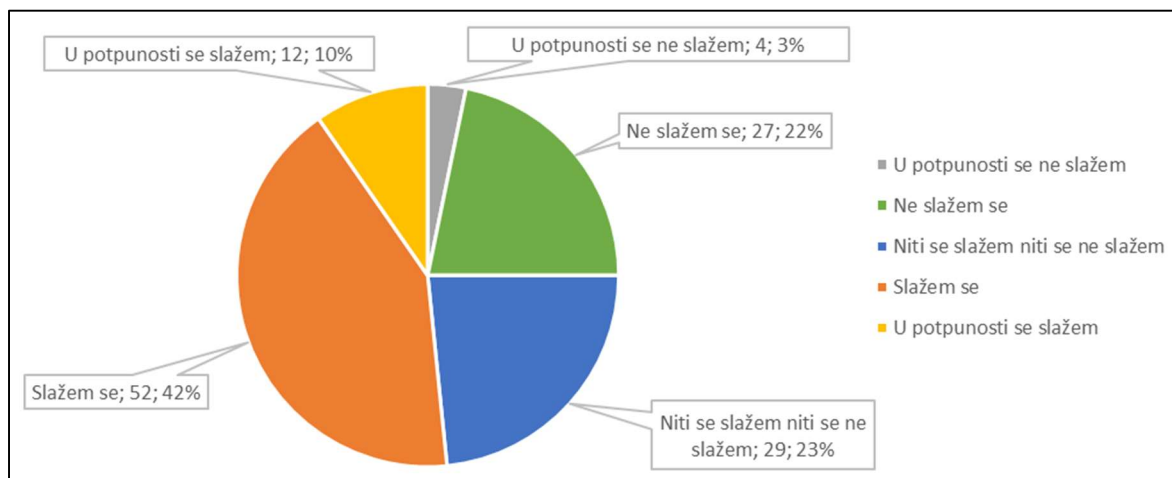
Grafikon 16. Slaganje s tvrdnjom: Od dočeka nogometaša 2018. godine stvoren je preveliki spektakl.

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o slaganju s tvrdnjom da je od dočeka nogometaša 2018. godine stvoren preveliki spektakl najviše ispitanika, njih 36, što čini 29 % ispitanih, odlučilo se za odgovor da se ne slažu s tvrdnjom. Drugi najzastupljeniji odgovor da se niti slažu, a niti ne slažu s tvrdnjom odabrao je 31 ispitanik, što čini 25 % ispitanih. Treću najzastupljeniju opciju, da se u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, odabrala su 24 ispitanika, odnosno 19 % ispitanih. Četvrtu opciju čini 18 ispitanika, odnosno 15 % ispitanih koji se slažu s tvrdnjom. Najmanje ispitanika, njih 15, što čini 12 % ispitanih, odabralo je da se u potpunosti slaže s tvrdnjom. Ukupno je 48 % ispitanih odabralo opciju da se ne slaže ili u potpunosti ne slaže s tvrdnjom, s svega 27 % ispitanih da se slaže s tvrdnjom ili u potpunosti slaže s tvrdnjom. Navedena tvrdnja niti se prihvaća niti odbacuje jer se ni za jednu od te dvije opcije nije odlučilo preko 50 % ispitanih.

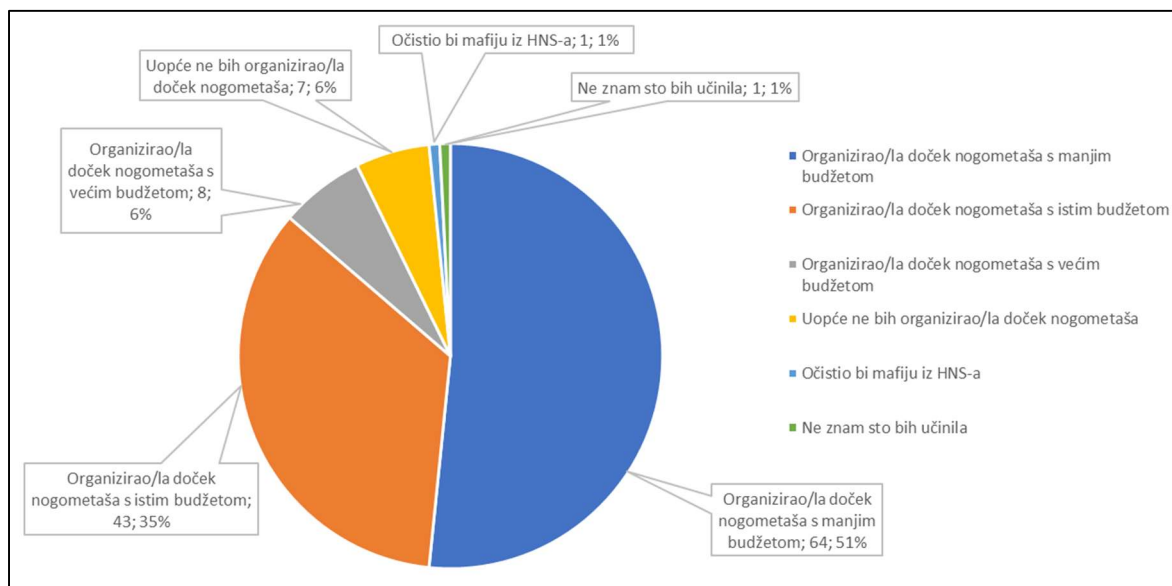
Grafikon 17. Slaganje s tvrdnjom: Novac utrošen na organizaciju dočeka mogao je biti pametnije utrošen.

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o slaganju s tvrdnjom da je novac utrošen na organizaciju dočeka mogao biti pametnije utrošen 52 ispitanika, što čini 42 % ispitanih, slažu se s tvrdnjom. S tvrdnjom se niti slaže, a niti ne slaže 29 ispitanika, što čini 23 % ispitanih. S tvrdnjom se ne slaže 27 ispitanika, što čini 22 % ispitanih. S tvrdnjom se u potpunosti slaže 12 ispitanika, što čini 10 % ispitanih, dok se s tvrdnjom u potpunosti ne slažu 4 ispitanika, odnosno 3 % ispitanih. S obzirom na to da je ukupno 52 % ispitanika odabralo opciju da se slaže ili u potpunosti slaže s tvrdnjom, tvrdnja se može prihvatiti kao istinita.

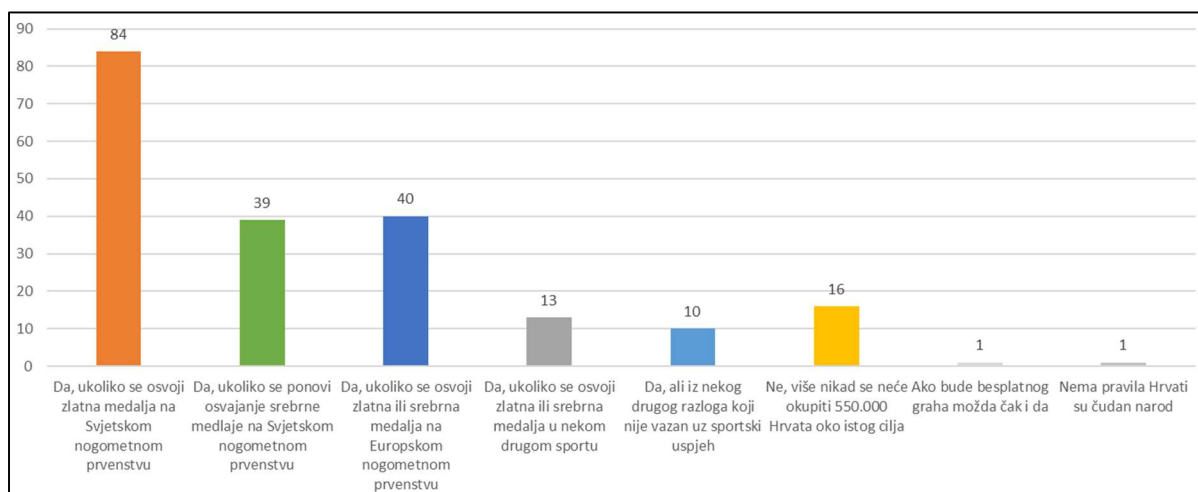
Grafikon 18. Stav ispitanika o budžetu organizacije dočeka

Izvor: Izrada autora

Na pitanje ispitanika o budžetu organizacije dočeka ispitanici su imali mogućnost višestrukog odabira odgovora. Opciju da bi doček organizirali s manjim budžetom odabrala su 64 ispitanika, što čini 51 % ispitanih. Doček bi s istim budžetom organizirala 43 ispitanika, što čini 35 % ispitanih. Osam ispitanika, odnosno 6 % ispitanih organiziralo bi doček nogometaša s većim budžetom. Sedam ispitanika, odnosno 6 % ispitanih uopće ne bi organiziralo doček nogometaša. Dva ispitanika odlučila su dopisati svoj odgovor. Jedan je odgovor da bi očistio mafiju iz HNS-a, a u drugom dopisanom odgovoru ispitanica ne zna što bi učinila.

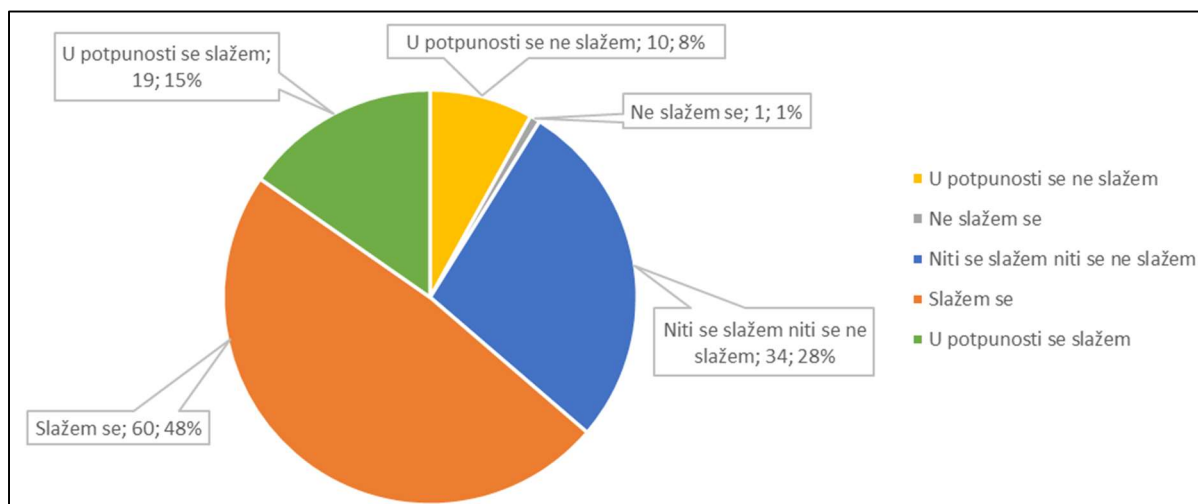
Grafikon 19. Stav ispitanika o mogućnosti ponavljanja okupljanja 550 000 Hrvata

Izvor: Izrada autora

Na pitanje ispitanika o mogućnosti ponavljanja okupljanja 550 000 Hrvata oko zajedničkog cilja ispitanici su imali mogućnost višestrukog odabira odgovora. Najviše ispitanika, njih 84 izjasnilo se da se može ponoviti okupljanje 550 000 Hrvata ako se osvoji zlatna medalja na svjetskom nogometnom prvenstvu. Opciju da postoji mogućnost ponavljanja okupljanja 550 000 Hrvata u slučaju osvajanja srebrne ili zlatne medalje na europskom nogometnom prvenstvu odabralo je 40 ispitanika. Tvrdnju da postoji mogućnost okupljanja preko 550 000 Hrvata u slučaju ponavljanja osvajanja srebrne medalje na svjetskom nogometnom prvenstvu odabralo je 39 ispitanika. Opciju da se više nikad neće ponoviti okupljanje tolikog broja Hrvata odabralo je 26 ispitanika. Tvrdnju da postoji mogućnost okupljanja u slučaju osvajanja zlatne ili srebrne medalje u nekom drugom sportu odabralo je 13 ispitanika. Deset ispitanika smatra da postoji mogućnost okupljanja iz nekog drugog razloga koji nije vezan uz sportski uspjeh. Dva ispitanika dopisala su svoje odgovore. Jedan ispitanik dopisao je da će se možda ponovno okupiti 550 000 Hrvata ukoliko bude besplatnog graha. Drugi ispitanik dopisao je da nema pravila jer su Hrvati čudan narod.

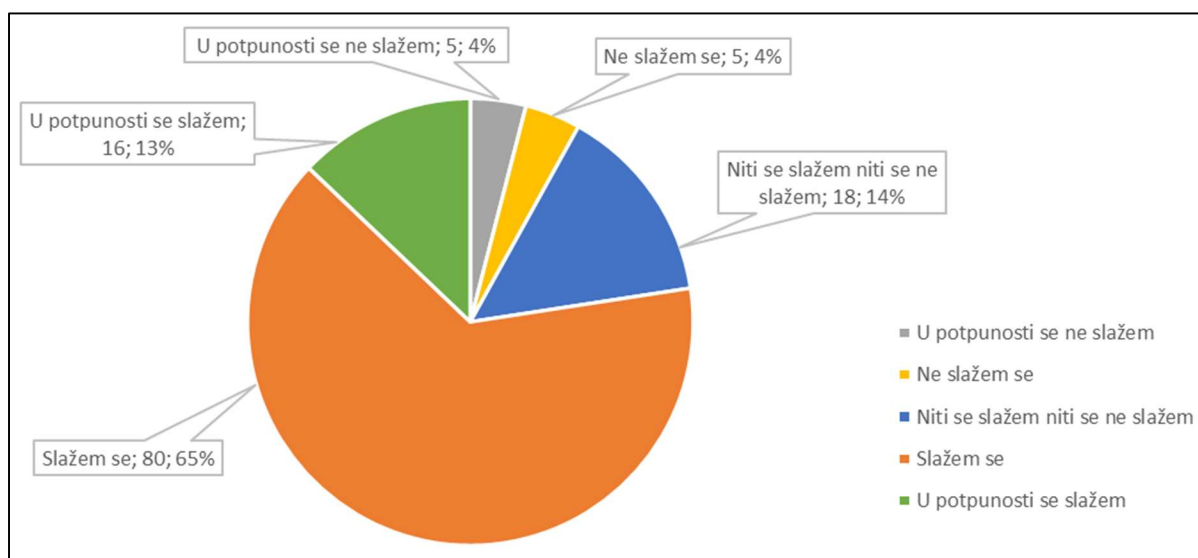
Grafikon 20. Slaganje s tvrdnjom: Tijekom događaja dočeka došlo je do povezivanja nogometaša i sudionika događaja.

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o slaganju s tvrdnjom da je tijekom dočeka došlo do povezivanja između nogometaša i sudionika događaja najviše ispitanika, njih 60, što čini 48 % ispitanih, izjasnilo se da se slaže s tvrdnjom. Drugu najzastupljeniju opciju da se niti slažu, a niti ne slažu čine 34 ispitanika, odnosno 28 % ispitanih. Treću opciju po brojnosti, da se u potpunosti slažu s tvrdnjom, odabralo je 19 ispitanika, što čini 15 % ispitanih. Opciju da se u potpunosti ne slažu odabralo je 10 ispitanika, što čini 8 % ispitanih. Opciju da se ne slaže s tvrdnjom odabrao je samo jedan ispitanik, što čini 1 % ispitanih. S obzirom na to da se ukupno 63 % ispitanika ili slaže ili u potpunosti slaže s tvrdnjom, tvrdnja se može prihvatiti kao istinita.

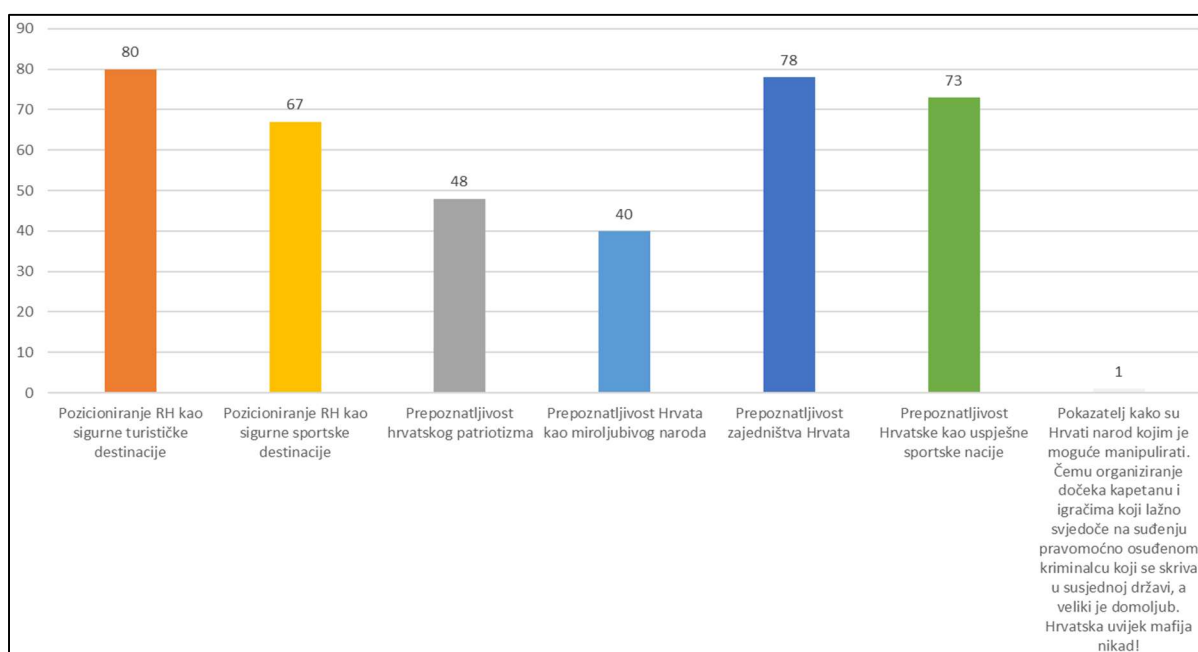
Grafikon 21. Slaganje s tvrdnjom: Simboli hrvatske zastave i šahovnice pojačali su osjećaj povezanosti nogometaša i sudionika dočeka.

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o slaganju s tvrdnjom da su simboli hrvatske zastave i šahovnice pojačali osjećaj povezanosti između nogometaša i sudionika dočeka 80 ispitanika, što čini 65 % ispitanih, slaže se s tvrdnjom. S tvrdnjom se niti slaže, a niti ne slaže 18 ispitanika, što čini 14 % ispitanih. S tvrdnjom se u potpunosti slaže 16 ispitanika, što čini 13 % ispitanih. S tvrdnjom se ne slaže 5 ispitanika, odnosno 4 % ispitanih, a isto toliko, 5 ispitanika, odnosno 4 % ispitanih, u potpunosti se ne slaže s tvrdnjom. S obzirom na to da je ukupno 78 % ispitanika odabralo potvrđnu opciju da se ili slaže ili u potpunosti slaže s tvrdnjom, tvrdnja se može prihvatiti kao istinita.

Grafikon 22. Stav ispitanika o utjecaju dočeka bez nasilja i nereda na društvo

Izvor: Izrada autora

Na pitanje o utjecaju dočeka na društvo, s obzirom na to da je prošao bez nasilja i nereda, ispitanici su imali mogućnost višestrukog odabira. Najviše ispitanika, njih 80, odabralo je opciju da je posljedica pozicioniranje RH kao sigurne turističke destinacije. Opciju da je posljedica prepoznatljivost zajedništva Hrvata odabralo je 78 ispitanika. Opciju da je posljedica prepoznatljivost Hrvatske kao uspješne sportske nacije odabrala su 73 ispitanika. Tvrdnju da je posljedica pozicioniranje RH kao sigurne sportske destinacije odabralo je 67 ispitanika. Opciju da je posljedica prepoznatljivost hrvatskog patriotizma odabralo je 48 ispitanika, a opciju o prepoznatljivosti Hrvata kao miroljubivog naroda odabralo je 40 ispitanika. Opciju da dopiše svoj odgovor iskoristio je jedan ispitanik koji je napisao da je doček bez nasilja i nereda pokazatelj kako su Hrvati narod kojim je moguće manipulirati. Isti se ispitanik u nastavku odgovora pita čemu organiziranje dočeka kapetanu i igračima koji lažno svjedoče na suđenju pravomoćno osuđenom kriminalcu koji se skriva u susjednoj državi, a veliki je domoljub. Svoj odgovor završava parolom: Hrvatska uvijek mafija nikad.

7. ZAKLJUČAK

Ovim radom provedena je sociološka analiza fenomena dočeka hrvatske nogometne reprezentacije 2018. godine. Odrađena je analizom postojeće literature te provedbom primarnog sociološkog istraživanja anketnim upitnikom. U uvodnom dijelu rada prikazani su predmet, cilj i metode rada. U drugom dijelu prikazala se sociologija kroz kratak pregled njezine povijesti, teorije, sistematizacije i uskog polja sociologije sporta s ciljem smještanja ovog rada u odgovarajuće polje znanosti. U poglavlju Sociologija dodatno je razrađena tema simbola sa svrhom boljeg shvaćanja važnosti simbola za svakodnevnu komunikaciju te je prikazan njihov utjecaj na preko 550 000 sudionika dočeka.

U poglavlju o nogometu prikazan je nastanak i razvoj nogometa te njegov rast popularnosti još od vremena kad je nogomet bio samo neuređena igra pa sve do današnjeg vrhunskog sporta i globalnog događaja poput svjetskog nogometnog prvenstva. Vezano uz nogomet prikazan je nastanak i razvoj FIFA-e kao organizacije čija je zadaća upravljanje nogometom i razvojem nogometne igre. Prikazano je FIFA-ino članstvo, njezino financiranje, problemi s korupcijom, ali je FIFA predstavljena i kao organizacija koja ima ekskluzivno pravo na organizaciju svjetskih nogometnih prvenstava. Upravo su svjetska nogometna prvenstva izvor FIFA-ine snage jer joj donose ogromne prihode. FIFA velik dio zarađenih sredstava vraća u razvoj nogometa i time omogućava pozicioniranje nogometa kao bitnog čimbenika u životima ljudi.

U nastavku rada prikazana je hrvatska nogometna povijest s posebnim osvrtom na dva svjetska nogometna prvenstva na kojima je Hrvatska osvajala medalju. Radi se o prvenstvu održanom 1998. godine u Francuskoj i prvenstvu održanom 2018. godine u Rusiji. Na oba prvenstva hrvatski su igrači pokupili simpatije navijača i Hrvatsku učinili prepoznatljivom na svjetskoj razini.

Zadnji dio teorijskog dijela rada predstavlja poglavlje o dočeku koji je organiziran za nogometaše. Doček je prikazan s detaljima iz perspektive Pezelja kao vanjskog promatrača, izbornika Dalića kao izravno uključenog aktera te je prikazan osvrt medija na događanja prije, za vrijeme i nakon dočeka, ali i odjek koji je doček nogometaša imao u svijetu.

Posljednje poglavlje rada donijelo je nacrt i sociološko istraživanje anketnim upitnikom te grafički prikaz i interpretaciju dobivenih rezultata. Na poziv da pristupe ispunjavanju anketnog upitnika odazvala su se 124 ispitanika. Na temelju dobivenih odgovora ispitanika na pitanje 14. anketnog upitnika koji su prikazani u grafikonu 14. moguće je potvrditi glavnu hipotezu istraživanja. Glavna hipoteza da je sudjelovanje na događaju dočeka bilo od iznimne važnosti sudionicima dočeka dokazana je jer se 60 % ispitanika slaže ili u potpunosti slaže s tvrdnjom

postavljene hipoteze, a svega 20 % ispitanika ne slaže se ili potpuno ne slaže. Potvrdom glavne hipoteze dobiven je odgovor na istraživačko pitanje koji su razlozi okupljanja sudionika na dočeku.

Na temelju dobivenih odgovora na pitanje 15., čiji su rezultati prikazani u grafikonu 15., potvrđena je popratna hipoteza koja tvrdi da je sudjelovanje na dočeku kod sudionika dočeka pojačalo osjećaje ponosa, zadovoljstva i sreće. Uz osjećaje pobrojene u hipotezi moguće je dodati i osjećaj ispunjenosti jer su ispitanici za sve te osjećaje, s preko 50 % suglasnosti, utvrdili da su nakon završetka događaja dočeka bili prisutni kod sudionika događaja. Ovom hipotezom dobiven je odgovor na istraživačko pitanje o utjecaju dočeka na sudionike događaja.

Na temelju odgovora na pitanje 19., koji su prikazani u grafikonu 19., dokazana je i hipoteza da će se ponoviti događaj okupljanja preko 550 000 Hrvata u slučaju da se osvoji zlatna medalja na svjetskom nogometnom prvenstvu jer se 68 % ispitanika slaže s hipotezom. Tom hipotezom dobiven je odgovor na istraživačko pitanje o mogućnosti ponavljanja događaja dočeka.

Odgovori na anketno pitanje 21. prikazani u grafikonu 21. potvrđuju hipotezu da su istaknute hrvatske zastave i crveno-bijela šahovnica simboli kojima je pojačan osjećaj povezanosti između nogometaša i sudionika događaja jer se 78 % ispitanika slaže ili u potpunosti slaže s hipotezom. Dokazivanjem ove hipoteze potvrđena je važnost simbola za svakodnevnu ljudsku komunikaciju.

Kroz anketno pitanje 22., čiji su rezultati prikazani u grafikonu 22., potvrđena je posljednja hipoteza da je događaj dočeka nogometaša imao pozitivan utjecaj na pozicioniranje Republike Hrvatske kao sigurne sportske i turističke destinacije jer se preko 50 % ispitanika slaže s hipotezom. Ovom hipotezom dobiven je odgovor na istraživačko pitanje o utjecaju događaja dočeka na društvo. Uz utjecaj naveden u hipotezi, a prema podacima prikazanim u grafikonu 22., moguće je zaključiti da se posljedica utjecaja na društvo očituje i kroz prepoznatljivost zajedništva Hrvata i prepoznatljivost Hrvatske kao uspješne sportske nacije jer su se ispitanici složili i s te dvije tvrdnje.

Ovim su završnim radom proširene spoznaje iz područja sociologije, nogometa, povijesti i uspjeha Hrvatskog nogometnog saveza te analizirana događanja na dan dočeka. Isto tako, na temelju provedenog sociološkog istraživanja dobiveni su i prezentirani odgovori na bitna sociološka pitanja povezana s fenomenom dočeka hrvatske nogometne reprezentacije 2018. godine.

8. LITERATURA

KNJIGE:

1. Bartolucci, M., Čavlek, N. (1998), Sport i turizam, Zagreb, Tiskara Granfa
2. Bjelajac, S. (2006) Sport i društvo, Split, Redak
3. Burke, P. J. i Stets, J. E. (2009) Identity Theory, Oxford, Oxford University Press
4. Dalić, Z. (2018) Rusija naših snova – Kako smo Hrvatsku učinili najsretnijom zemljom na svijetu, Zagreb, Sportske novosti, Vjesnik d.d.
5. Giddens, A. (2007) Sociologija (prema 4. engleskom izdanju), Nakladni zavod Globus, Posebna izdanja
6. Kertzer, D. I. (1988), Ritual, Politics and Power, New Haven, CT: Yale University Press
7. Kregar, J., Sekulić, D., Ravlić, S., Grubišić, K. & Zrinščak, S. (2010) Uvod u sociologiju, Zagreb. Pravni fakultet u Zagrebu
8. Leonard II, W. M. (1988) A Sociological Perspective of Sport, 3rd. ed. New York, London, MacMillan Publishing Company, Collier MacMillan Publishers
9. Marjanović, R. (1987) Teorijska i empirijska istraživanja sportske publike kod nas i u svetu, Beograd, Istraživačko-izdavački centar SSO Srbije
10. Mihovilović, M. (1966), Povlačenje od aktivnosti: socijalno-psihološko-ekonomski status bivših sportaša zvijezda, Zagreb, IDIS
11. Morris, E., (2005), Our own Devices. National Symbols and Political Conflict in Twentieth-Century Ireland, Dublin, Irish Academic Press
12. Pezelj, I. (2018) Vatrene u Rusiji – Od nacionalne traume do viceprvaka i miljenika svijeta, Zagreb, Biblioteka Ambrozija, Tisak Znanje d.o.o.
13. Smith, W. (2001), National Symbols, u Encyclopedia of Nationalism: Fundamental Themes (ur. Motyl, Alexander J), San Diego, CA: Academic Press
14. Trako Poljak, T. (2016), Hrvatski simbolički identitet – Značenje nacionalnih simbola iz perspektive hrvatskih građana, Zagreb, Biblioteka Nasljeđe, TIM press
15. Turner, V. (1967), The Forest of Symbols. Ithaca, New York, Cornell University Press
16. Vrcan, S. (1971), Sociolog pred fenomenom nogometa
17. Vrcan, S. (2003) Nogomet, politika, nasilje – Ogledi iz sociologije nogometa, Zagreb, Jesenski i Turk
18. Vurušić, V., Buljan, I. (2010) Nogomet - Svjetska prvenstva, Zagreb. Školska knjiga
19. Žugić, Z. (2000) Sociologija sporta, Zagreb, Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu

INTERNET

1. 24 sata, <https://www.24sata.hr/sport/fotografija-koja-je-obisla-svijet-doslo-mi-je-da-se-malo-odmorim-856506> (29. 8. 2022.)
2. Express 24 sata Dostupno na: <https://express.24sata.hr/top-news/organizator-doceka-otkriva-kako-ce-se-docekati-vatreni-16670> (27. 8. 2021.)
3. FIFA Dostupno na: <https://www.fifa.com/about-fifa> (31. 8. 2021.)
4. FIFA Dostupno na: <https://www.fifa.com/fifa-world-ranking/ranking-table/men/#all> (22. 12. 2020.)
5. FIFA Dostupno na: <https://www.fifa.com/news/history-fifa-foundation-447> (22. 12. 2020.)
6. FIFA Dostupno na: <https://www.fifa.com/tournaments/mens/worldcup> (6. 9. 2021.)
7. FIFA Dostupno na: <https://www.fifa.com/what-we-do/governance/finances/> (22. 12. 2020.)
8. FIFA Dostupno na: <https://www.fifa.com/who-we-are/news/fifa-files-criminal-complaint-in-connection-with-museum-project-that-landed-foot> (22. 12. 2020.)
9. FIFA Dostupno na: <https://www.fifa.com/who-we-are/videos/the-story-of-fifa-2477121> (20. 12. 2020.)
10. Gol.hr Dostupno na: <https://gol.dnevnik.hr/clanak/svjetsko-prvenstvo-2018/sve-sto-trebate-znati-o-posebnom-doceku-za-srebrne-vatrene-u-gradu-zagrebu---524020.html> (27. 8. 2021.)
11. HNS Dostupno na: <https://hns-cff.hr/hns/o-nama/povijest/> (2. 9. 2021.)
12. Investopedia Dostupno na: <https://www.investopedia.com/articles/investing/070915/how-does-fifa-make-oney.asp> (31. 8. 2021.)
13. Računalo Dostupno na: <https://www.racunalo.com/docek-vatrenih-2018-hrvatsku-nogometnu-reprezentaciju-pozdravilo-vise-od-550-000-fanova/> (28. 8. 2021.)
14. Večernji list Dostupno na: <https://www.vecernji.hr/sport/docek-vatrenih-odjeknuo-i-u-svijetu-evo-sto-se-pise-o-velicanstvenim-scenama-1258754> (28. 7. 2021.)
15. YouTube Dostupno na: <https://www.youtube.com/watch?v=cGJJx8XGwRg> (12. 6. 2021.)

POPIS TABLICA

Tablica 1. Funkcije nogometa prema Bartolucciju	14
Tablica 2. Rezultati Hrvatske na Svjetskom prvenstvu igranom 1998. u Francuskoj.....	22
Tablica 3. Rezultati Hrvatske na Svjetskom prvenstvu igranom 2018. u Rusiji.....	23

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1. Šime Vrsaljko i hrvatska zastava autora Drage Sopte	13
Slika 2. Autobus s nogometašima okružen navijačima 16. 7. 2018.....	13
Slika 3. FIFA-in logo	17
Slika 4. Osvajači brončane medalje	22
Slika 5. Osvajači srebrne medalje	24
Slika 6. Slavlje nogometaša na pozornici postavljenoj na Trgu bana Josipa Jelačića	28
Slika 7. Pogled na Trg bana Josipa Jelačića iz zraka	30

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Spol ispitanika.....	33
Grafikon 2. Dobna skupina ispitanika.....	34
Grafikon 3. Radni status ispitanika	34
Grafikon 4. Prosječni mjesečni prihodi ispitanika u posljednja tri mjeseca	35
Grafikon 5. Vodeći sport u svijetu	36
Grafikon 6. Slaganje s tvrdnjom: FIFA dobro vodi organizaciju svjetskih nogometnih prvenstava.....	36
Grafikon 7. Slaganje s tvrdnjom: FIFA dobro upravlja razvojem nogometa.....	37
Grafikon 8. Praćenje nastupa hrvatske reprezentacije na Svjetskom nogometnom prvenstvu 2018. godine	38
Grafikon 9. Postojanje utjecaja vrhunskih sportskih rezultata nogometne reprezentacije na hrvatsko društvo	38
Grafikon 10. Osvojena medalja koja ima veće značenje za hrvatsko društvo	39
Grafikon 11. Praćenje dočeka nogometne reprezentacije 2018. godine	39
Grafikon 12. Pogled na događaj dočeka nogometaša 2018. nakon osvajanja srebra.....	40
Grafikon 13. Slaganje s tvrdnjom: Sudionici dočeka na sudjelovanje na dočeku bili su privučeni najvećim dosadašnjim uspjehom hrvatskog sporta.	41
Grafikon 14. Slaganje s tvrdnjom: Sudjelovanje na događaju dočeka bilo je od iznimne važnosti za sudionike dočeka.	41
Grafikon 15. Osjećaji sudionika nakon završetka događaja dočeka	42
Grafikon 16. Slaganje s tvrdnjom: Od dočeka nogometaša 2018. godine stvoren je preveliki spektakl.....	43
Grafikon 17. Slaganje s tvrdnjom: Novac utrošen na organizaciju dočeka mogao je biti pametnije utrošen.	43
Grafikon 18. Stav ispitanika o budžetu organizacije dočeka	44
Grafikon 19. Stav ispitanika o mogućnosti ponavljanja okupljanja 550 000 Hrvata.....	45
Grafikon 20. Slaganje s tvrdnjom: Tijekom događaja dočeka došlo je do povezivanja nogometaša i sudionika događaja.....	46
Grafikon 21. Slaganje s tvrdnjom: Simboli hrvatske zastave i šahovnice pojačali su osjećaj povezanosti nogometaša i sudionika dočeka.....	46
Grafikon 22. Stav ispitanika o utjecaju dočeka bez nasilja i nereda na društvo	47